

“Ἔργω εἶμι
ἢ ὁδὸς
καὶ ἡ ἀλήθεια
καὶ ἡ ζωή,,
(Ἰωάν. 18' 6)

ZQH

ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἰδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ † 1929

“Τὰ ρήματα,
ἃ ἐργὼ λαλῶ ὑμῖν,
πνεῦμά ἐστι
καὶ ζωὴ ἐστι,,
(Ἰωάν. 1' 63)

Ἔτος 109ον | Ἰανουάριος 2019 | 4330

«ΙΔΟΥ ΝΥΝ ΚΑΙΡΟΣ ΕΥΠΡΟΣΔΕΚΤΟΣ»

Κυρίαρχος ὁ χρόνος. Οἱ χτύποι τοῦ ἐκκρεμοῦς, τὰ ρολόγια καὶ τὰ ἡμερολόγια ρυθμίζουν καὶ μηχανοποιοῦν τὴ ζωὴ μας. Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος κινεῖται μέσα στὰ στενὰ πλαίσια τοῦ τεχνολογικοῦ προγραμματισμοῦ, τοῦ Ἰντερνετ καὶ τῶν ὑπολογιστῶν. Μιὰ ζωὴ μηχανοποιημένη, μονότονη, πιεστική, ἀγκωτική. Φυσικὰ δὲν μᾶς φταῖνε τὰ ρολόγια καὶ τὰ προγράμματα. Ἡ ὑποδούλωσις στὸ ἄψυχο καὶ ὑλιστικὸ πρόγραμμα, χωρὶς πνεῦμα καὶ πνοὴ ἀνώτερης ζωῆς, εἶναι ὁ κίνδυνος.

Σὲ ἐπαγρύπνηση βρίσκονται οἱ πολλοί, γιὰ νὰ μὴ χάσουν τὴς εὐκαιρίες τῆς κατάλληλης στιγμῆς. Οἱ εὐκαιρίες, σκέπτονται, δὲν ἔρχονται κάθε ἡμέρα καὶ ἂν τὴς χάσεις, ἴσως τὴς ἔχασες γιὰ πάντα. Εἶναι ὅμως τὸ ἴδιο ἀνεπτυγμένες καὶ οἱ κεραῖες τῆς ψυχῆς, γιὰ νὰ πιάνουν τὴς εὐκαιρίες τῆς θείας χάριτος, τὰ μηνύματα τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τὴς ἐπισκέψεις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος; Σκεφθήκαμε ὅτι ὁ Θεὸς μᾶς προσφέρει μοναδικὰς εὐκαιρίας πνευματικῆς προόδου, ἠθικῆς ἀνακαινίσεως, ψυχικοῦ καθαρμοῦ; Τὴς δεχόμεστε; Τὴς ἀξιοποιοῦμε; Συλλαμβάνουμε τὴν ἀξία καὶ σημασία τους; **«Καιρῶ δεκτῶ ἐπήκουσά σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβόηθησά σοι· ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας»** (Β' Κορινθ. στ' 2), μᾶς τονίζει ὁ ἀπόστολος Παῦλος.

Τώρα εἶναι ὁ κατάλληλος καιρὸς. Τώρα εἶναι ἡ μεγάλη εὐκαιρία, ἡ πιὸ σημαντικὴ τῆς ζωῆς σου. Μὴν τὴν ἀφήνεις ἀναξιοποίητη, γιὰτὶ δὲν γνωρίζεις ἂν σοῦ ξαναπαρουσιασθεῖ. Τώρα εἶναι ἡ ἀποφασιστικὴ ὥρα ποὺ θὰ καθορίσει τὴν πορεία καὶ τὸ μέλλον σου, ὄχι μόνο τὸ παρὸν, ἀλλὰ καὶ τὸ αἰώνιο. Μιὰ ὥρα, μιὰ χρονικὴ στιγμή, ξεπερνάει τὰ χρονικὰ ὅρια καὶ παίρνει διαστάσεις αἰωνιότητας.

Ποιὰ εἶναι αὐτὴ ἡ ὥρα; Εἶναι ἡ ὥρα τῆς πιὸ μεγάλης ἀγάπης τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπο, ἡ ὥρα τῆς μετάνοιας καὶ ἐπιστροφῆς. Τότε ποὺ ὁ ἄνθρωπος, καλούμενος ἀπὸ τὸν Θεό, παίρνει τὴν μεγάλη ἀπόφασιν τῆς μεταστροφῆς καὶ ἀλλαγῆς πορείας, **«ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν Θεόν, τοῦ λαβεῖν ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ κλῆρον ἐν τοῖς ἡγιασμένοις»** (Πράξ. κοτ' 18).

Εἶναι κάτι ποὺ ξαφνιάζει τὸν σύγχρονο ἄνθρωπο. Καὶ ὅμως ἡ ἐπιστροφή καὶ μεταστροφή αὐτὴ εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ ὅλους μας. Καί, θὰ λέγαμε, ὄχι μονάχα γιὰ λόγους πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν, ἀλλὰ γενικότερης ψυχοσωματικῆς ἰσορροπίας. Ἀκριβῶς γιὰτὶ ἡ

στροφή αὐτὴ στὴν οὐσία δὲν εἶναι ἐπιστροφή μὲ τὴν ἔννοια τῆς ὀπισθοδρομήσεως. Εἶναι ἐπιστροφή μὲ τὴν ἔννοια τῆς προόδου. Εἶναι νέα πορεία καὶ καινούργιος προσανατολισμός. Ἡ ἀπαρχὴ μιᾶς νέας ζωῆς. Τί ἄλλο ἦταν ἡ ἐπιστροφή τοῦ ἀσώτου, παρὰ ἐπιστροφή **«ἀπὸ σκότους εἰς φῶς»**; Γύρισε πίσω, ἀλλὰ γύρισε ἀπὸ τὴν ἀλλοτριωμένη προσωπικότητά του **«εἰς ἑαυτόν»**. Ἀπὸ τὸ χοιροστάσιο στὸ σπίτι τοῦ Πατέρα. Ἀπὸ τὰ ξυλοκέρατα στὸ πλούσιο τραπέζι μὲ **«τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν»**.

Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τὸν κάθε ἄνθρωπο. Ἡ ἁμαρτία τὸν βγάζει ἀπὸ τὸν ἑαυτό του, τὸν ἀπομακρύνει ἀπὸ τὴς πηγὲς τῆς προσωπικότητάς του. Τὸν ἀλλοτριώνει, τὸν ἀποξενώνει. Γι' αὐτὸ καὶ ἐνεργεῖ εἰς βάρος του. Τί ἄλλο κάνει, ὅταν μὲ τὴν ἁμαρτία ὑποσκάπτει τὴν ὑγεία του, σπαταλᾷ τὴν περιουσία του, καταρρακώνει τὴν τιμὴ του, καταστρέφει τὴν οἰκογένειά του; Κάνει ποτὲ κάτι τέτοιο ὅποιος βρίσκεται **«εἰς ἑαυτόν»**;

Μιὰ ὥρα, μιὰ χρονικὴ στιγμή, ξεπερνάει τὰ χρονικὰ ὅρια καὶ παίρνει διαστάσεις αἰωνιότητας. Ποιὰ εἶναι αὐτὴ ἡ ὥρα; Εἶναι ἡ ὥρα τῆς πιὸ μεγάλης ἀγάπης τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπο, ἡ ὥρα τῆς μετάνοιας καὶ ἐπιστροφῆς.

Ἀλλὰ ἂν ἡ ἁμαρτία ἀπομακρύνει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὸν ἑαυτό του, τὸ πιὸ τραγικὸ εἶναι ὅτι τὸν ἀπομακρύνει καὶ ἀπὸ τὸν Θεό. Τὸν ἀποξενώνει ἀπὸ τὴν χάριν Του. Τὸν μεταφέρει ὄχι μόνο σὲ χώρα μακρινὴ καὶ ξένη, ἀλλὰ καὶ ἐχθρική. Γιὰτὶ ἡ ἁμαρτία εἶναι προπαντὸς ἀνταρσία ἐναντίον τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἡ μετάνοια ἐπαναφέρει στὸ σπίτι τοῦ Πατέρα, ὅπου δὲν εἴμαστε πιὰ **«ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ συμπολίται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ»** (Ἐφεσ. β' 19). Αὐτὴ εἶναι ἡ μεγάλη ὥρα, πάντοτε ἐπίκαιρη, ἡ πιὸ σημαντικὴ στιγμή, ἡ πιὸ σπουδαία εὐκαιρία τῆς θεϊκῆς ἀγάπης στὸν καθένα μας.

Γι' αὐτὸ καὶ ἡ μετάνοια, ποὺ μᾶς ἀνορθώνει ἀπὸ τὴν πτώση, θεωρεῖται ἡ πιὸ σπουδαία ἀρετή. Ὅλοι χρειάζονται τὴν μετάνοια, γράφει ὁ ἅγιος Ἰσαὰκ ὁ Σῦρος. **«Καὶ τῶν τελείων ἡ τελειότης εἶναι ἀτελής. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἡ μετάνοια δὲν περιορίζεται σὲ καιροῦς. Εἶναι ἰσόβια»**. Ἡ πιὸ μεγάλη εὐκαιρία τῆς νέας χρονιᾶς. Θὰ τὴν ἀξιοποιήσουμε;

Ὁ ἥρωισμὸς τῶν Πατέρων

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ Ἱεράρχες καὶ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶναι μορφές ποὺ χάνονται στὰ βάθη τῆς ἱστορίας. Εἶναι καὶ σύγχρονες. Ἡ διδασκαλία καὶ ἡ ζωὴ τους ἔχουν διαρκὴ ἐπικαιρότητα. Στέλνουν μηνύματα πνευματικά, κοινωνικά, ἀγωνιστικά, στὸν σύγχρονο ἄνθρωπο τῆς ἀπαιτητικῆς ἐποχῆς μας. Μὲ τὸ φωτεινὸ παράδειγμά τους, μὲ τὴν ἀκέραιη καὶ ἀσυνθηκολόγητη ζωὴ τους, μὲ τὴν ἀγιότητά τους, δείχνουν τὸν δρόμο ποὺ ἀναδεικνύει τὸν ἄνθρωπο προσωπικότητα ὀλοκληρωμένη. Ἀσυμβίβαστοι μὲ ὅποιαδήποτε πολιτική, κοινωνικὴ ἢ ἐκκλησιαστικὴ σκοπιμότητα, ἦταν ἔτοιμοι νὰ θυσιάσουν καὶ τὴ ζωὴ τους γιὰ τὴν ἀλήθεια καὶ τὴν πίστη. Συνυ-

φασμένη ἡ πορεία τους μὲ τὰ ἐμπόδια, τὶς θυσίες καὶ τὸ μαρτύριο. Ἐθελόθυτα θύματα στὸ βωμὸ τοῦ χρέους, ἔκαναν τὸν πνιγρὸ ἀπὸ τὶς ἀναθυμιάσεις τοῦ ψεύδους καὶ τῶν συμβιβασμῶν πλανήτη μας νὰ ἀρωματισθεῖ ἀπὸ τὸ πιὸ εὐωδιαστὸ θυμίαμα τῆς ἀγίας ζωῆς τους. Μιᾶς ζωῆς αὐταπαρνήσεως, θυσίας, σκληροῦ ἀγῶνα, ἀγιότητας. Ἀρχὴ τους τὸ «καθαρθῆναι δεῖ πρῶτον εἶτα (ἔπειτα) καθᾶραι... Γενέσθαι φῶς καὶ φωτίσαι. Ἐγγίσει Θεῶ καὶ προσαγαγεῖν ἄλλους. Ἀγιασθῆναι καὶ ἀγιαῶσαι».

Μὲ τέτοιες προϋποθέσεις ἀγωνίσθηκαν καὶ θυσιάσθηκαν. Μεγαλομάρτυρας, χωρὶς αἱματηρὸ μαρτύριο, ὑπῆρξε ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος. Χρυσὸ στόμα καὶ ἀγία ζωὴ. Αὐτὴ ἡ ἀγία ζωὴ του, ἡ ἀσυνθηκολόγητη μὲ τὸ ψέμα, δὲν γίνεται ἀνεκτὴ ἀπὸ τοὺς μικρόψυχους καὶ τοὺς φθονερούς. Ἀδίστακτη ἡ πολεμικὴ τους. Καταδικασμένος ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ, καθηρημένος ὁ ποιμένας τῶν λογικῶν προβάτων τοῦ Χριστοῦ, ἐξορισμένος, δὲν ἐκλιπαρεῖ τοὺς ἰσχυρούς. Παραμένει ἀσυμβίβαστος ἀπέναντι στὴν ἠθικὴ σήψη τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας. Ἀπὸ τὸν τόπο τῆς ἐξορίας του θὰ διακηρύξει, ὅτι δὲν πρέπει νὰ θορυβούμαστε ὅταν ἀπὸ παντοῦ μᾶς πολεμοῦν. Τουναντίον. «Τῇ γὰρ ἀρετῇ συγκεκλήρωται πόνος καὶ κίνδυνος». Ὁ κλῆρος τῆς ἀρετῆς εἶναι ὁ πόνος καὶ ὁ κίνδυνος.

Ποῦ εἶναι τὰ χρυσοστομικὰ ἀναστήματα, γιὰ νὰ βροντοφωνάξουν καὶ σήμερα, στὴν πνευματικὴ κρίση καὶ ἠθικὴ σήψη τῆς κοινωνίας μας, στὴ διαφθορὰ τῆς πολιτικῆς ζωῆς, τὸν, ὡς μάχαιρα δίστομη, λόγο τοῦ Θεοῦ; Ποῦ εἶναι οἱ Βασίλειοι,

ποῦ περιφρονοῦσαν τὶς ἀπειλές τῆς ἀδίστακτης ἐξουσίας, ὥστε νὰ τὴν ἀναγκάζουν νὰ ὁμολογεῖ κατπσχυμένη: «Ἡττήμεθα (νικηθήκαμε) Βασιλεῦ. Κρείπτων (ἀνώτερος) ἀπειλῶν ὁ ἀνὴρ (ὁ Βασίλειος), λόγων στερρότερος, πειθοῦς ἰσχυρότερος»; Ποῦ ἦταν ἐκεῖνο τὸ θάρρος, ἡ παρρησία ποὺ ἔκανε τὸν ἀρειανόφρονα Μόδεστο νὰ ὁμολογεῖ στὸν Μ. Βασίλειο: Πρῶτη φορὰ ἐπίσκοπος μοῦ μιλάει ἔτσι, μὲ τόση παρρησία καὶ δύναμη! Γιὰ νὰ πάρει καὶ πάλι ἀποστομωτικὴ τὴν ἀπάντηση: Γιατὶ πρώτη φορὰ ἴσως συνάντησες ἐπίσκοπο.

Καὶ συνεχίζει μὲ τὴν περίφημη ἐκείνη διακήρυξη ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποτελεῖ ὁδηγὸ καὶ ἀρχὴ κάθε ἀληθινοῦ πιστοῦ:

Ἄκουσε ὑπαρχε. Ἐμεῖς οἱ Χριστιανοὶ εἴμαστε σὲ ὅλα τὰ ἄλλα ἐπιεικεῖς καὶ ἀπὸ κάθε ἄλλον ταπεινότεροι. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἐντολή. Ὅταν ὅμως πρόκειται γιὰ τὸν Θεό, ποῦ διαβάλλεται καὶ περιφρονεῖται, τότε ὅλα παραμερίζονται καὶ μόνον σ' Αὐτὸν βλέπουμε. Τίποτα δὲν μᾶς φοβίζει. Οὔτε ἡ φωτιά, οὔτε τὸ ξίφος καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ σιδερένια νύχια ποὺ σχίζουν τὶς σάρκες. Εὐχαρίστηση παρὰ τρόμο μᾶς προκαλοῦν: «Οὗ Θεὸς τὸ κινδυνεύομενον καὶ προκείμενον, τᾶλλα περιφρονοῦντες, πρὸς Αὐτὸν μόνον βλέπομεν. Πῦρ δὲ καὶ ξίφος καὶ θῆρες καὶ οἱ τὰς σάρκας τέμνοντες ὄνυχες, τρυφὴ μᾶλλον ἡμῖν εἰσιν ἢ κατάπληξις... Ἀκουέτω ταῦτα καὶ βασιλεύς».

Καὶ αὐτὰ τότε. Σήμερα; Τὸ ἥρωικὸ πνεῦμα τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας ὑπάρχει καὶ στὶς μέρες μας; Καίει ἡ φλόγα τῆς ἀγάπης ἐκείνης τοῦ Χριστοῦ, ποὺ ἀνέδειξε τοὺς μάρτυρες καὶ τοὺς ἁγίους τῆς πίστεως, δυνατοὺς μέχρι τὴν ἀγχόνη, τὶς φωτιές καὶ τὰ θηρία; Γιατὶ οἱ διωγμοὶ μὲ ἄλλη μορφή γίνονται καὶ σήμερα. Γίνονται μὲ ἀπειλές, μὲ ἀποκλεισμοὺς ἀπὸ διορισμοὺς καὶ θέσεις καὶ προνόμια. Γίνονται μὲ τὰ ὄπλα τοῦ κλευασμοῦ, τῆς εἰρωνείας, τῆς περιθωριοποίησης. Μὲ τὴν περιφρόνηση, τὴν γελοιοποίηση, τὸν σαρκασμὸ, τὸν παραμερισμὸ, τὴ λήψη μέτρων ἐξοντωτικῶν. Ἄλλοτε οἱ πιστοὶ πέθαιναν πρόθυμα γιὰ τὸν Χριστό. Σήμερα τὸ βρίσκουν δύσκολο νὰ ζήσουν, ὅπως θέλει ὁ Χριστός. Ἐμεῖς πῶς τοποθετούμαστε; Μᾶς παρακινεῖ σὲ ἀγῶνες τὸ φωτεινὸ παράδειγμα, ἡ ἀγιότητα καὶ ὁ ἥρωισμὸς τῶν Μεγάλων Πατέρων μας;

Σπίτι χωρίς οικόδομους;

Κανένας δὲν ὑποστήριξε, πὼς ἡ ὕπαρξη τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀντικείμενο ἐπιστημονικῆς διεργασίας. Ἡ ἐπιστήμη δὲν ἀποδεικνύει οὔτε τὴν ὕπαρξη οὔτε τὴν ἀνυπαρξία τοῦ Θεοῦ. Δὲν εἶναι αὐτὸς ὁ σκοπὸς τῆς. Δὲν μπαίνει ὁ Θεὸς κάτω ἀπὸ τοὺς μεγεθυντικούς φακούς τῶν μικροσκοπίων ἢ τῶν τηλεσκοπίων. Ἄν ὁ ἄπειρος Θεὸς ἀποδεικνυόταν μὲ μαθηματικὲς ἀποδείξεις θὰ ἔπαυε νὰ εἶναι Θεός. Ἐπιγραμματικὴ ἡ διατύπωση τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ: «Ἄπειρον τὸ θεῖον καὶ ἀκατάληπτον καὶ τοῦτο μόνον αὐτοῦ καταληπτὸν ἢ ἀπειρία καὶ ἡ ἀκαταληψία».

Ἄν ὅμως δὲν μπορούμε νὰ κατανοήσουμε τὸ θεῖο, μπορούμε νὰ τὸ ψηλαφήσουμε. Μπορούμε νὰ ἀναρθοῦμε ἀπὸ τὴ δημιουργία στὸν Δημιουργό. Δὲν προσκρούει πουθενά, γιὰ νὰ δεχθεῖ ὁ λογικὸς ἄνθρωπος, ὅτι τὸ δημιούργημα προϋποθέτει δημιουργὸ καὶ ὁ οἶκος τὸν κατασκευαστή του, ὅπως τὸ ρολοὶ τὸν ὠρολογοποιό. Εἶναι τόσο φυσικὸ νὰ λεχθεῖ ὅτι **«πᾶς οἶκος κατασκευάζεται ὑπὸ τινος, ὁ δὲ τὰ πάντα κατασκευάσας Θεός»** (Ἐβρ. γ' 4). Ἡ ποιὸς μπορεῖ σοβαρὰ νὰ ἀμφισβητήσει τὴν τετράγωνη λογικὴ, ποὺ κρύβει ἡ θεόπνευστη διακήρυξη τοῦ ἀποστόλου Παύλου: **«Τὰ ἀόρατα αὐτοῦ (τοῦ Θεοῦ) ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται, ἢ τε ἀίδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θεϊότης»** (Ρωμ. α' 20). Οἱ μὴ βλεπόμενες, δηλαδή, μὲ τὰ αἰσθητὰ μάτια ἄπειρες τελειότητες τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ τότε ποὺ δημιουργήθηκε ὁ κόσμος, βλέπονται καθαρὰ διὰ μέσου τῶν δημιουργημάτων, τόσο ἡ αἰώνια δύναμή Του ὅσο καὶ ἡ θεότητά Του.

Γι' αὐτὸ τόσο οἱ μεγάλοι φιλόσοφοι ὅσο καὶ οἱ κορυφαῖοι φυσιοδίφες κάνουν λόγο γιὰ τὸ θαῦμα τῆς νομοτέλειας ποὺ ὑπάρχει στὴ φύση, γιὰ τὴν ἔλλογη τάξη ποὺ διέπει τὸ σύμπαν, γιὰ τὸν κόσμο ὡς καλλιτεχνικὸ δημιούργημα, γιὰ τὴ μουσικὴ τῶν τόνων καὶ τῶν χρωμάτων, γιὰ τὴ θαυμαστὴ δομὴ τοῦ ἀτόμου, γιὰ τὸ μεγαλεῖο τοῦ ἑναστρου οὐρανοῦ, γιὰ τὸ προκαθορισμένο σχέδιο ποὺ ἀκολουθεῖ ἡ ἐξέλιξη καὶ ἡ πορεία τῆς φύσης, γιὰ τὴ σκοπιμότητα καὶ τὴ δομικὴ ἄρμονία τῶν ὀργανισμῶν.

Ἔτσι βλέπουν οἱ ἀληθινοὶ σοφοὶ τὸ μεγαλεῖο τῆς δημιουργίας καὶ «διαγράφουν τὶς γενικὲς γραμμὲς τοῦ νέου κοσμοεἰδωλου πρὸς συγκρότηση τοῦ ὁποίου τείνει ἡ ἐπιστήμη τῶν χρόνων μας καὶ τὸ ὁποῖο ἐπιναφέρει στὸ σύμπαν τὸ σκοπὸ καὶ τὸ νόημα, τὴν ψυχὴ καὶ τὸ πνεῦμα, τὴν πρόνοια καὶ τὸν Θεό».

Ὁ ἀπροκατάληπτος, λοιπόν, νοῦς περικυκλωμένος ἀπὸ τὸ θαῦμα τῆς δημιουργίας, προχωρεῖ ἀπὸ ἔκπληξη σὲ ἔκπληξη καὶ ἀσταμάτητα θέτει τὰ ἐρωτήματα: Πὼς εἶναι δυνατὸν ὅλος αὐτὸς ὁ θαυμαστὸς κόσμος, ποὺ εἶναι ζυμωμένος μὲ βαθὺ νόημα, μὲ θαυμαστὴ νομοτέλεια, σκοπιμότητα,

ἄρμονία, τάξη καὶ ὁμορφιά, νὰ μὴν εἶναι δημιούργημα μιᾶς ἀνώτερης διάνοιας; Καὶ εἶναι ποτὲ δυνατὸν ὅλο τὸ ἐκπληκτικὸ αὐτὸ θαῦμα τῆς δημιουργίας νὰ εἶναι προῖον τῆς τυφλῆς τύχης ἢ τῶν καθαρῶν συμπτώσεων;

Μὰ αὐτὸ ἀκριβῶς θὰ σήμαινε θεοποίηση τῆς τύχης. Ἡ σὰν νὰ τῆς ἀποδώσουμε ιδιότητες, ποὺ δὲν ἔχει καὶ νὰ τῆς ἀπονεύουμε σοφία, ποὺ δὲν διαθέτει. Καὶ ἀσφαλῶς γιὰ τὸν λογικὸ ἄνθρωπο, εὐκολότερο εἶναι νὰ πιστεύσει στὴ δημιουργικὴ ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ, παρὰ στὰ παράξενα καὶ ἀσυνάρτητα παιγνίδια τῆς τυφλῆς τύχης.

Βαρουσήμαντη εἶναι καὶ ἡ γνώμη τοῦ μεγάλου φυσιοδίφη E. Dennert: «Στὴν ἐξήγηση τῆς φύσεως μὲ τὸν ἐπιπόλαιο ὀρισμὸ τοῦ “ἀφ' ἑαυτοῦ” ὑπάρχει καὶ ἡ ἐπικίνδυνη ἰδέα ὅτι λείπει ὁ σκοπὸς καὶ ὅτι ὑφίσταται συμπτωματικότητα στὴ φύση. Τοῦτο σημαίνει συγχρόνως, ὅτι δὲν ὑπάρχει νόημα σ' αὐτή. Θὰ ἀναγνωρίζαμε κάποιο “νόημα” μόνο, ἂν ἡ φύση παρουσίαζε τέτοια γνωρίσματα, ὅπως παρουσιάζουν ἔργα ποὺ δημιουργήθηκαν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Γιὰ τοὺς ἀνθρώπους γνωρίζουμε, πὼς δημιουργοῦν τὰ ἔργα τους ἐκ προθέσεως. Κριτήρια περὶ τῆς υπάρξεως νοήματος εἶναι π.χ. ἡ νομοτέλεια, ἡ σκοπιμότητα, ἡ ἄρμονία καὶ ἡ ὁμορφιά. Τὰ κριτήρια αὐτὰ εἶναι ὅπωςδήποτε ἀντίθετα μὲ τὸν ἰσχυρισμὸ, ὅτι τέτοια ἔργα δημιουργήθηκαν “ἀφ' ἑαυτῶν”, δηλαδή χωρὶς τὴ βούληση σκεπτομένου δημιουργοῦ. Κάθε φυσιολογικὸς ἄνθρωπος θὰ θεωρήσει ὡς ἀκαταλόγιστον ὅποιον θὰ ἔλεγε, ὅτι ἕνα ρολοὶ π.χ. δημιουργήθηκε μόνο του καὶ χωρὶς σκοπὸ».

Παραστατικὴ εἶναι καὶ ἡ διατύπωση τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου. Καὶ ἐδῶ κυριαρχεῖ ἡ ἀπλή, ἡ στοιχειώδης λογικὴ μὲ τὸ ἀκαταμάχητο ἐπιχείρημα:

«Εἶπεν ἄφρων ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὐκ ἔστι Θεός». Οὐκ ἔστιν ὁ θεμέλιος, καὶ πὼς ἔστηκεν ἡ οἰκοδομή; Οὐκ ἔστιν ἡ τρόπις (ἡ καρίνα, ἡ βάση τοῦ πλοίου), καὶ πὼς τὸ πλοῖον συνέστηκεν; Οὐκ ἔστιν ὁ ναυπηγός, καὶ πὼς ἡ ναῦς ἠρμολόγηται (συναρμολογήθηκε); Οὐκ ἔστιν ὁ οἰκοδόμος, καὶ πὼς ἡ οἰκία γέγονεν;... Οὐκ ἔστιν ὁ γεωργὸς καὶ πὼς αἱ κῶραι τὰ δράγματα ἤνεγκαν (χωρὶς γεωργὸ πὼς καρποφόρησαν οἱ κῶρες); Οὐκ ἔστιν ὁ μουσικός, καὶ πὼς ἐν τῇ λύρᾳ τοῦ κόσμου τὸ μέλος φαίνεται; Οὐκ ἔστιν ὁ προνοητής, καὶ πὼς διὰ πάντων ὀδεύει ἡ πρόνοια; Οὐκ ἔστιν ὁ ἡνίοχος, καὶ πὼς τὰ ἄρματα τῶν τεσσάρων στοιχείων ἐλαύνεται;... (χωρὶς κυβερνήτη πὼς μπορεῖ νὰ προχωρήσει τὸ ἄρμα τοῦ κόσμου;);».

Καὶ καταλήγει μὲ παραίνεση στὸν ἀχάριστο ἄνθρωπο ποὺ ἀρνεῖται τὸν Θεό: «*Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Θεοῦ μένεις, καὶ τὸν δεσπότην τοῦ οἴκου ἀρνή (ἀρνεῖσαι); Ἡ δὸς τὸ ἐνοίκιον, τὴν εὐχαριστίαν, ἢ τοῦ οἴκου ἐξελθε. Τί καὶ τὸν οἶκον καπνίζεις βλασφημίας ἐρυνγῆ;*» (Φιλοξενεῖσαι στὸ σπίτι τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ λερώσεις μὲ τὴν ἀχαριστία σου;).

«Τέκνον Τίτε, ἐπεφάνη ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις, παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσῃται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας καὶ καθάρσῃ ἑαυτῶν λαὸν

ΚΥΡΙΑΚΗ 6 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

ΤΑ ΑΓΙΑ ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Τίτ. β' 11-14, γ' 4-7
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ματθ. γ' 13-17

περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων. Ὅτε ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ,

οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ὧν ἐποιήσαμεν ἡμεῖς ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεος ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως Πνεύματος Ἁγίου, οὗ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι, κληρονόμοι γενώμεθα κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου».

ΤΙ ΖΗΤΑΕΙ ΑΠΟ ΜΑΣ Ο ΘΕΟΣ

«Ἐπεφάνη ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σωτήριος...»

Πολὺ χαρακτηριστικὸ εἶναι τὸ ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα τῆς ἑορτῆς τῶν Θεοφανείων. Σ' αὐτὸ ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφοντας στὸ μαθητὴ του τὸν Τίτο, τοῦ τονίζει τὴ μεγάλη ἀλήθεια, ὅτι ὁ Θεὸς φανέρωσε τὴ χάρι Του γιὰ νὰ σώσει ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ αὐτὴ ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ μᾶς καθοδηγεῖ καὶ μᾶς συμβουλεύει νὰ ἀφήσουμε τὴν ἀσέβεια καὶ τὶς ἀμαρτωλὲς ἐπιθυμίες, δηλαδὴ τὴ ζωὴ τῆς ἀμαρτίας. Καὶ νὰ κάνουμε μία στροφή ὥστε νὰ ζήσουμε κατὰ Θεόν. Νὰ ζήσουμε **«σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς»**.

***

Α) Σωφρόνως

Νὰ ζήσουμε μὲ σωφροσύνη σημαίνει νὰ ζήσουμε μὲ ἐγκράτεια, μὲ καθαρότητα ψυχῆς καὶ σώματος. Ἡ ἐγκράτεια ἔχει ἐδῶ μαζὶ μὲ τὴ σωφροσύνη εὐρύτερο νόημα, βαθὺ περιεχόμενο. Δὲν περιορίζεται στὴν ὑλική, τὴ σωματική. Ἐπεκτείνεται στὴν καθαρότητα τῆς ψυχῆς, στὴν ἀγνότητα τῆς καρδιᾶς, στὸν ἐξαγιασμὸ τοῦ ὅλου ἀνθρώπου. Ἡ σωφροσύνη εἶναι ὁμορφιὰ τῆς ψυχῆς, δύναμη τῆς καρδιᾶς, ἐξαγιασμὸς τῶν αἰσθήσεων. Ἡ παρουσία τοῦ Θεοῦ στὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος μακάρισε τοὺς **«καθαροὺς τῆ καρδίᾳ»**, γιατί αὐτοὶ θὰ ἀτενίσουν τὸν Θεό, ὅχι μόνο στὴν ἄλλη ζωὴ, ἀλλὰ καὶ στὴν παρούσα. Ὁ καθαρὸς Θεὸς ἐπαναπαύεται στὶς ἀγνὲς καὶ καθαρὲς ψυχές. Ὁ βαθὺς πόθος τοῦ Δαβὶδ καὶ κάθε ἐξαγιασμένης ψυχῆς: **«καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοὶ ὁ Θεός»**, ἀναφωνοῦσε.

Σωφρόνως, λοιπόν, νὰ ζήσουμε, ἀλλὰ καὶ

Β) Δικαίως

Ἡ δικαιοσύνη προορίζεται νὰ εἶναι ρυθμιστὴς τῶν σχέσεων μας μὲ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Τὸν ἄλλο ὀφείλουμε νὰ τὸν βλέπουμε ὡς εἰκόνα τοῦ Θεοῦ. Ὅταν ἔτσι ἀντιμετωπίζουμε τὸν ἄλλο νιώθουμε χρέος νὰ εἴμαστε δίκαιοι ἀπέναντί του.

Δικαιοσύνη σημαίνει πὼς ἀναγνωρίζω στὸν ἄλλο δικαίωμα τὴ ζωὴ του, στὰ ὑλικά καὶ πνευματικά του ἀγαθὰ. Αὐτὸ κατεργάζεται τὴν ἀγαθὴ ἰσορροπία, τὴν ἁρμονία στὶς σχέσεις μὲ τὸν ἄλλο, τὴν ὀμαλὴ συμβίωση καὶ συνεργασία.

Τὸ **«δικαίως»** δὲν πρέπει νὰ τὸ θυμόμαστε μόνο ὅταν γινόμαστε θύματα τῆς ἀδικίας ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Νὰ μὴν τὸ ξεχνᾶμε καὶ ὅταν ἀντιβαίνει στὶς παράνομες ἐπιδιώξεις, στὶς ἔνοχες βλέψεις, στὶς ἀδίκες ἐνέργειες καὶ στὰ συμφέροντά μας. Νὰ τὸ θυμόμαστε καὶ ὅταν ἐμεῖς μὲ τὸν ἑνα ἢ τὸν ἄλλο τρόπο ἀδικοῦμε τοὺς συνανθρώπους μας. Πόσο καλὸ μᾶς κάνει νὰ ἐπαναλαμβάνουμε στὸν ἑαυτό μας τὸ **«δικαιοσύνην μάθετε οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς»**.

Μαζὶ ὅμως μὲ τὸ σωφρόνως καὶ δικαίως ὁ ἀπόστολος Παῦλος μᾶς τονίζει, καί: **«εὐσεβῶς»**.

Γ) Εὐσεβῶς

Δὲν ἀρκεῖ δηλαδὴ νὰ προσέξουμε μόνο τὴ δική μας πνευματικὴ ζωὴ καὶ νὰ ἐνδιαφερόμαστε γιὰ τοὺς ἄλλους. Χρειάζεται καὶ ἡ εὐσέβεια καὶ ὁ σεβασμὸς πρὸς τὸν Θεό. Ἡ εὐσέβεια ὅμως ἢ πραγματική. Ὅχι φυσικὰ αὐτὴ ποὺ ἐξαντλεῖται σὲ κάποιες ἐξωτερικὲς ἐκδηλώσεις. Σὲ μερικοὺς σταυροὺς καὶ κεράκια, σὲ κάποια τάματα καὶ προσκυνήματα, ποὺ δὲν κοστίζουν στὴν ἐγωιστικὴ καὶ σαρκικὴ νοοτροπία μας. Εὐσέβεια εἶναι κάτι τὸ βαθύτερο καὶ οὐσιαστικότερο. Ἐνα βαθὺ ἀνοιγμα τῆς ὑπάρξεώς μας στὸν Θεό. Ἡ ὑποταγὴ στὸ θεῖο θέλημα. Ἡ βίωση τῶν ἐντολῶν Του κάθε στιγμὴ καὶ κάθε ὥρα. Εἶναι ἀκόμα ἡ πλήρης ἀφοσίωση καὶ ἐξάρτησή μας ἀπὸ τὸν Θεό. Ρητὴ ἢ ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ ὅχι μόνο στὸν Ἀβραάμ, ἀλλὰ καὶ στὸν καθένα μας: **«Εὐαρέσκει ἐνώπιον ἐμοῦ καὶ γίνου ἄμεμπτος»** (Γενέσ. 17' 1).

***

Καθὼς βρισκόμαστε στὴν ἀρχὴ τοῦ καινούργιου χρόνου, εἶναι ἡ πιὸ κατάλληλη περίοδος γιὰ νὰ βάλουμε στόχο μας αὐτὰ τὰ τρία σπουδαῖα ἐπιρρήματα ποὺ ὡς συνθήματα ὁ ἀπόστολος Παῦλος μᾶς δίνει: **«σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς»**. Ἀδιάκοπη προσπάθεια γιὰ τὴν κατάκτησή τους. Τὸ **«σωφρόνως»** ὡς πρὸς τὸν ἑαυτό μας. Τὸ **«δικαίως»** ὡς πρὸς τοὺς ἄλλους. Τὸ **«εὐσεβῶς»** ὡς πρὸς τὸν Θεό. Θὰ εἶναι ἴσως τὸ καλύτερο δῶρο ποὺ θὰ μπορούσαμε νὰ κάνουμε στὸν ἑαυτό μας, στὸ ξεκίνημα τῆς καινούργιας χρονιᾶς.

« Ἀδελφοί, ἐν ἰ-
ἐκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ
χάρις κατὰ τὸ μέτρον
τῆς δωρεᾶς τοῦ Χρι-
στοῦ. Διὸ λέγει ἁναβὰς
εἰς ὕψος ἠχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν καὶ ἔδωκε
δόματα τοῖς ἀνθρώποις. Τὸ δὲ ἀνέβη, τί ἐστίν,
εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη πρῶτον εἰς τὰ κατώτερα
μέρη τῆς γῆς; Ὁ καταβὰς αὐτός ἐστι καὶ ὁ
ἁναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα
πληρώσῃ τὰ πάντα. Καὶ αὐτὸς ἔδωκε τοὺς

ΚΥΡΙΑΚΗ 13 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΩΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Ἐφεσ. δ' 7 - 13
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ματθ. δ' 12-17

μέν Ἀποστόλους, τοὺς
δὲ Προφήτας, τοὺς δὲ
Εὐαγγελιστάς, τοὺς
δὲ Ποιμένας καὶ Δι-
δασκάλους, πρὸς τὸν
καταρτισμὸν τῶν Ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας,
εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, μέχρι
καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς
πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ
Θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ
πληρώματος τοῦ Χριστοῦ».

Ο ΚΑΤΑΡΤΙΣΜΟΣ ΜΑΣ

«Πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων...»

Ὁ Κύριος καὶ Λυτρωτὴς μας ἵδρυσεν τὴν Ἐκκλη-
σία Του στὴ γῆ. Καὶ μοίρασε πλούσια τὶς δωρεές
Του. Ἀνέδειξε καὶ ἔδωσε μέσα σ' αὐτὴ τοὺς Ἀπο-
στόλους καὶ τοὺς Προφῆτες ποὺ θὰ παρουσιάσουν
τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ. Ἐπίσης ἔδωσε τοὺς κήρυκες
τοῦ Εὐαγγελίου, τοὺς ποιμένες καὶ διδασκάλους,
ποὺ θὰ καθοδηγοῦν τὸν καθένα ξεχωριστὰ καὶ
ὅλους μαζί τοὺς Χριστιανούς.

Καὶ ὅλα αὐτά, μᾶς τονίζει στὴ σημερινὴ ἀπο-
στολικὴ περικοπὴ ὁ ἀπόστολος Παῦλος, μᾶς τὰ
ἔδωσε γιὰ ἓνα μεγάλο σκοπὸ: **«πρὸς τὸν καταρ-
τισμὸν τῶν ἁγίων»**. Δηλαδὴ γιὰ νὰ καταρτίζο-
νται, νὰ οἰκοδομοῦνται πνευματικά, νὰ προοδεύ-
ουν καὶ νὰ τελειοποιοῦνται στὴν ἀρετὴ οἱ πιστοὶ
στὴ χριστιανικὴ ζωὴ.

Πῶς θὰ ἐπιτύχουμε αὐτὸ τὸν πνευματικὸ κα-
ταρτισμὸ μας;

***

A) Μὲ σοβαρότητα καὶ ἀποφασιστικότητα.

Πρῶτα-πρῶτα χρειάζεται νὰ καταλάβουμε ὅτι
πρέπει νὰ πάρουμε στὰ σοβαρὰ αὐτὴ τὴν ὑπόθεσι
τοῦ πνευματικοῦ μας καταρτισμοῦ. Ὁ χριστιανικὸς
μας καταρτισμὸς εἶναι πολὺ σπουδαία ὑπόθεσι.
Δὲν εἶναι παιγνίδι οὔτε ψυχαγωγία. Εἶναι σκληρὴ
ἐργασία, συνεχῆ καὶ ἐντατικὴ πάνω στὸν ἑαυτὸ
μας. Γιατὶ ὁ κακομαθημένος ἑαυτὸς μας ἀντιστέκε-
ται, γλιστράει, μᾶς ξεγελάει. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος
μᾶς προτρέπει: **«Μετὰ φόβου καὶ τρόμου»** νὰ
ἐργαζόμεστε γιὰ νὰ ὀλοκληρώσουμε τὴ σωτηρία
μας. Εἶναι ὁ πρῶτος καὶ κύριος σκοπὸς τῆς ζωῆς
μας. Χρειάζεται λοιπὸν, νὰ ἐπισημάνουμε τὰ ἀδύ-
νατα σημεῖα ποὺ ἔχει. Καὶ τότε μὲ ὑπομονὴ καὶ
ἐπιμονή, ἀλλὰ καὶ μὲ αὐστηρὴ αὐτοκριτικὴ νὰ
προχωρήσουμε ἀποφασιστικὰ στὴ διόρθωσή του.

B) Μὲ τὴ συμπαράστασι τῶν ἄλλων.

Στὴ προσπάθειά μας αὐτή, πολὺ θὰ μᾶς βο-
νηθῆσῃ ἡ παρουσία καὶ βοήθεια πνευματικῶν
ἀδελφῶν. Ἐμεῖς φυσικὰ θὰ προσπαθοῦμε μὲ ὅλες

μας τὶς δυνάμεις, χωρὶς νὰ ὑπολογίζουμε κόπους
καὶ θυσίες γιὰ τὸν καταρτισμὸ μας. Θὰ κάνουμε
ὅ,τι μπορούμε. Ὅμως πάντοτε ὑπάρχει ὁ ὑποκει-
μενικὸς παράγοντας. Δηλαδὴ τὸν ἑαυτὸ μας τὸν
δικαιολογοῦμε πολλὰς φορὲς καὶ τοῦ χαριζόμεστε.

Εἶναι ἀνάγκη, λοιπὸν, νὰ ζητᾶμε τὴ βοήθεια
καὶ νὰ δεχόμεστε τὶς ὑποδείξεις πνευματικῶν
ἀδελφῶν. Αὐτοί, μᾶς βλέπουν πιὸ ἀντικειμενικὰ
καὶ γι' αὐτὸ πιὸ σωστά.

Γ) Οἱ πνευματικοὶ μας πατέρες.

Ἀκόμη θὰ πρέπει νὰ τονίσουμε, πῶς εἶναι ἀπα-
ραίτητοι γιὰ τὸν πνευματικὸ μας καταρτισμὸ, οἱ
ποιμένες καὶ διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ συ-
νετοὶ καὶ σώφρονες πνευματικοὶ ὁδηγοί. *«Οἱ ἀλη-
θεύοντες ἐν δόγμασι καὶ βίῳ καὶ λόγῳ»*.

Γι' αὐτὸ καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ πνευματικοῦ
ἀγῶνα, ὁ ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν Παῦλος, τονίζει
τὴν ἀνάγκη ποιμένων καὶ διδασκάλων **«πρὸς τὸν
καταρτισμὸν τῶν ἁγίων»**. Καὶ ὄχι μόνο τονίζει,
ἀλλὰ ὅπως γράφει στοὺς Θεσσαλονικεῖς, παρα-
καλοῦμε νύχτα καὶ ἡμέρα τὸν Θεὸ νὰ φέρῃ τὶς
περιστάσεις νὰ δοῦμε τὸ πρόσωπό σας **«καὶ κα-
ταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν»**
(Α' Θεσ. γ' 10).

***

Ἀλλὰ δὲ φτάνει μόνο ἡ προαίρεσι τοῦ ἀνθρώ-
που γιὰ τὸν καταρτισμὸ του. Ταυτόχρονα εἶναι
ἀπαραίτητη ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ. Χωρὶς αὐτὴ τίποτε
δὲν γίνεται. Ὁ Κύριος εἶχε τονίσει: **«χωρὶς ἐμοῦ
οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν»** (Ἰω. ιε' 5).

Ἡ θεία Χάρη μᾶς δίνεται μὲ τὴ συμμετοχὴ μας
στὰ Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας μας. Εἶναι ἀπαραίτη-
τη γιὰ τὸν πνευματικὸ μας καταρτισμὸ. Παίρνουμε
μ' αὐτή, τὴ θεία βοήθεια καὶ νικᾶμε τὰ πάθη καὶ
τὶς ἀδυναμίες μας. Νικᾶμε τὸν ἴδιο τὸν πονηρὸ.

Ἄς ζητᾶμε τὴ θεία Χάρη μὲ θερμὴ προσευχή.
Ἄς τὴν παίρνουμε τακτικὰ μὲ τὰ ἅγια Μυστήρια.
Καὶ ἄς προσφέρουμε ὅλη μας τὴ θέλησι καὶ τὴν
προσπάθειά μας στὸν Κύριο γιὰ τὸν πνευματικὸ
μας καταρτισμὸ.

ΔΙΑΛΟΓΟΣ με τούς ἀναγνώστες μας

«Υμεῖς φίλοι μου ἔστε»

«Ὁ Χριστὸς χρησιμοποιοεῖ μερικὲς φορές γιὰ τούς μαθητές Του τὴ λέξη φίλος: “Υμεῖς φίλοι μου ἔστε” (Ἰωάν. ιε´ 14). Εἴμαστε φίλοι τοῦ Χριστοῦ; Ποιὰ εἶναι ἡ ἔννοια αὐτῆς τῆς φιλίας; Στὴν Ἀγία Γραφή οἱ Ἀπόστολοι, ὅπως ὁ Παῦλος κατ’ ἐπανάληψιν, ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἰάκωβος (Β´ Πέτρ. α´ 1, Ἰάκ. α´ 1) ὀνομάζουν τὸν ἑαυτὸ τους “δοῦλον Ἰησοῦ Χριστοῦ”. Ἰσχύει ὁ φίλος ἢ ὁ δοῦλος;»

Πράγματι ὁ Κύριος χρησιμοποιοεῖ τὴ λέξη φίλος ἢ φίλοι μου γιὰ τούς μαθητές Του, γιὰ νὰ δείξει τὸν στενὸ σύνδεσμο μαζί τους καὶ τὴν ἀπέραντη ἀγάπην ποὺ εἶχε γι’ αὐτούς. Μιὰ ἀγάπην ποὺ ἔφθασε μέχρι τὴν σταυρικὴ θυσία. «Μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῆ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ» (Ἰωάν. ιε´ 13). Ἡ θυσία εἶναι πάντοτε ἡ λυδία λίθος γιὰ τὸν ἔλεγχο τῆς γνησιότητος τῆς ἀγάπης. Ὅλοι ὅσοι ἀκολουθοῦν με πίστη τὸν Χριστὸ εἶναι καὶ φίλοι Του καὶ εὐχαριστεῖται ὁ Χριστὸς νὰ ὀνομάζει αὐτούς φίλους καὶ νὰ τοὺς θεωρεῖ φίλους Του. Ἡ διατήρηση τῆς φιλίας αὐτῆς εἶναι δεδομένη ἀπὸ τὸν Χριστό. Ποτὲ δὲν τὴν ἀθετεῖ. «Πιστὸς ὁ Θεός». Ἀπὸ μᾶς ἐξαρτᾶται ἡ διατήρηση ἢ ἡ ἀπόρριψή της. Ὁ δεσμὸς τῆς φιλίας προσδιορίζεται ἀπὸ τὴ ζωὴ καὶ τὰ ἔργα μας. Δὲν ἀπομακρύνεται ἀπὸ μᾶς ὁ Σωτὴρας καὶ Λυτρωτὴς μας. Ἐμεῖς ἀπομακρυνόμεσθε ἀπὸ Αὐτόν, ὅταν δὲν ὑπακούουμε καὶ δὲν πειθαρχοῦμε στὶς ἐντολές Του.

Σαφῆς ἡ διακήρυξί Του: «Οὐκέτι ὑμᾶς λέγω δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδε τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ Κύριος· ὑμᾶς δὲ εἶρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ Πατρὸς μου ἐγνώρισα ὑμῖν» (Ἰωάν. ιε´ 15). Δὲν σᾶς λέω ἐγὼ πῶς δούλους, γιὰτὶ ὁ δοῦλος δὲν γνωρίζει τί πράττει ὁ Κύριός του. Σᾶς ὀνόμασα καὶ σᾶς ὀνομάζω φίλους μου, γιὰτὶ ὅλα ὅσα ἤκουσα ἀπὸ τὸν Πατέρα μου σᾶς τὰ ἔκανα γνωστὰ καὶ ἐπομένως γνωρίζετε τί πράττω καὶ γιὰ ποιὸν σκοπὸ. Δὲν σᾶς θεωρῶ δούλους μου, σᾶς θέλω συνεργάτες μου, γιὰ νὰ συνεχίσετε τὸ ἔργο μου με πλήρη γνώση. Ὁ δοῦλος γνωρίζει ἐξωτερικὰ, ὁ φίλος συμμετέχει στὰ μυστικὰ τοῦ φίλου του. Καὶ σὲ σᾶς ἐμπιστεύομαι καὶ ἀποκαλύπτω τὶς μυστηριώδεις ἀλήθειες τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Φίλος εἰλικρινῆς ὁ Χριστὸς στὶς χαρὲς καὶ στὶς λύπες μας, στὶς πτώσεις καὶ ἀναστάσεις μας. Χαίρεται στὴν πρόοδό μας, λυπᾶται στὶς πτώσεις καὶ πάντοτε περιμένει τὴν ἐπιστροφή μας, τὴν εἰλικρινὴ μετάνοιά μας, τὴν ἀνόρθωσή μας.

Αὐτὴ τὴν μεγαλειώδη φιλία, ποὺ προσφέρει ὁ Χριστός, μᾶς τὴν παρουσιάζει ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης σὲ συγκεκριμένα πρόσωπα με ἰδιαίτερη ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν στὸ πρόσωπο τοῦ Θεοανθρώπου. Ἐξὶ ἀπὸ τὰ πρόσωπα αὐτά, ἄξια τῆς φιλίας Του, θὰ μπορού-

σαμε νὰ ξεχωρίσουμε. Πρῶτο στὴ χρονολογικὴ σειρά παρουσιάζεται ὁ Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος. Ἐρχονται οἱ μαθητές Του καὶ τοῦ ἀναγγέλλουν, πῶς «αὐτὸς ποὺ ἦταν μαζί σου πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ σὺ τὸν παρουσίασες στοὺς ἀνθρώπους, τώρα βαπτίζει καὶ ὅλοι πηγαίνουν κοντά του». Καὶ ὁ Ἰωάννης με ὅλη τὴν ἀπλότητα ὄχι μόνο δὲν αἰσθάνεται παραμερισμό, ἀλλὰ πλημμυρισμένος ἀπὸ χαρὰ τοὺς ἀποκρίνεται, ὅτι αὐτὸς εἶναι «ὁ φίλος τοῦ νυμφίου, τοῦ Χριστοῦ, καὶ χαίρει γιὰ τὸν Νυμφίον», χαίρει γιὰ τὴ νύφη, τὴν Ἐκκλησίαν, στὴν ὁποία θὰ ἐνταχθοῦν οἱ ἄνθρωποι ποὺ τὸν ἀκολουθοῦν. «Ἐκεῖνος ὁ Χριστὸς πρέπει νὰ αὐξάνει, ἐγὼ δὲ ὁ πρόδρομός Του, νὰ μικραίνω, ὥστε ὅλοι πλέον νὰ ἀκολουθοῦν Ἐκεῖνον καὶ ὄχι ἐμένα» (Ἰωάν. γ´ 30). Αὐτὴ εἶναι ἡ καθαρὴ καὶ ἀνεπίφθονη φωνὴ τοῦ ἀληθινοῦ φίλου.

Τρία πρόσωπα ἀκόμα ξεχωρίζουν γιὰ τὴ φιλία τους με τὸν Κύριο: Ὁ Λάζαρος καὶ οἱ δύο ἀδελφές του Μάρθα καὶ Μαρία. Ἡ ἀρετὴ τους, ἡ σεμνότης, ἡ ἀγάπην τους ἀπέραντη. Ἡ ἀφοσίωσή τους ὀλοκληρωτικὴ. Ἡ εὐσέβειά τους μεγάλη. Πλήρης ἡ ἀνταπόκρισή τους στὴν φιλία, στὴν ἀγάπην τοῦ Κυρίου. Θαυμαστὴ ἦταν ἡ ἀμοιβαίότης. Ἐπανελημμένως καὶ ἀπὸ τὶς δύο πλευρὲς θὰ διακηρυχθεῖ ἡ φιλία ποὺ εἶχε ἀναπτύχθῃ ἀνάμεσά τους. Μιὰ φιλία ποὺ στηριζόταν στὴν ἀρετὴ, στὰ ἱερὰ αἰσθήματα, στὴ σεμνότητα καὶ ἀγιότητα τῆς εὐλογημένης αὐτῆς οἰκογένειας. Ἀσθενῆς ὁ Λάζαρος. Οἱ ἀδελφές του εἰδοποιοῦν τὸν Κύριο γιὰ τὴν ἀσθένεια. Χαρακτηριστικὴ ἡ φράση: «Ἀπέστειλαν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτόν (τὸν Ἰησοῦ) λέγουσαι· Κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ... Ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον... Μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς· Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται...» (Ἰωάν. ια´ 3 καὶ ἐξῆς). Καὶ παρακάτω, ὅταν οἱ Ἰουδαῖοι εἶδαν τὸν Ἰησοῦ νὰ δακρύζει εἶπαν: Κοίταξε πόσο τὸν ἀγαποῦσε! Μία ἀκόμη ἀπὸ τὶς ἐκδηλώσεις λατρείας καὶ ἀφοσιώσεως ἦταν καὶ ὅσα ἔλαβαν χώρα στὸ δεῖπνο ἐκεῖ στὴ Βηθανία (Ἰωάν. ιβ´ 2-3).

Ὁ Ἰωάννης, ὁ εὐαγγελιστὴς τῆς ἀγάπης, εἶναι ἐπίσης ὁ μαθητὴς «ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς» (Ἰωάν. ιγ´ 23). Ἡ φράση αὐτὴ, ποὺ ἐκφράζει καθαρὰ τὴν ἰδιαίτερη ἀγάπην τοῦ Ἰησοῦ πρὸς τὸν ἐκλεκτὸ καὶ ἀφοσιωμένο μαθητὴ Του, διατυπώνεται τρεῖς ἀκόμη φορές: (ιθ´ 26, κα´ 7,20). Μιὰ ἀπὸ αὐτὲς εἶναι καὶ ἐκείνη ποὺ ἐμπιστεύθηκε τὴν Παναγία Μητέρα Του στὸν Ἰωάννη ἐκεῖ στὸν σταυρό: «Ἰησοῦς ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα...». Καὶ κλείνουμε με τὴν περίπτωση τοῦ ἀποστόλου Πέτρου, ποὺ, παρὰ τὶς ἀδυναμίες καὶ τὶς πτώσεις του, δὲν ἔπαυε νὰ ἀγαπάει με ἀγάπην θερμὴ καὶ εἰλικρινὴ τὸν θεῖο Διδάσκαλό του: «Σὺ πάντα οἶδας, σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε» (Ἰωάν. κα´ 17).

«ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΑΠΟ ΑΓΑΠΗΣ»

Ἡ ἐπανάσταση, πὺν ἔφερε ὁ Χριστιανισμὸς στὸν κόσμον συνοψίζεται σὲ μιὰ λέξη, σὴν ἀγάπη. Τὸ πρωτεῖο τῆς ἀγάπης ἀποτελεῖ γιὰ τοὺς Χριστιανοὺς τὸ Α καὶ τὸ Ω τῆς πίστεώς τους. Καὶ δὲν πρόκειται γιὰ μιὰ ὁποιαδήποτε ἀγάπη. Ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, ὅπως τὴν δίδαξε καὶ τὴν παρουσίασε ζωντανὴ ὁ ἴδιος μὲ τὸ παράδειγμά Του, εἶναι κάτι τὸ ἀσύλληπτο γιὰ τοὺς ἀνθρώπους κάθε ἐποχῆς.

Ἄν θέλουμε νὰ συλλάβουμε κάπως τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἔκταση αὐτῆς τῆς ἀγάπης, τῆς θεϊκῆς εὐσπλαχνίας, δὲν ἔχουμε παρὰ νὰ ἀτενίσουμε τὸν σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ. Ἐκεῖ βρίσκεται συγκεντρωμένο ὅλο τὸ ἄπειρο μέγεθος τῆς ἀληθινῆς ἀγάπης, πὺν συγκαταβαίνει καὶ θυσιάζεται μὲ τὸν πιὸ ὀδυνηρὸ θάνατο γιὰ τὴ σωτηρία τῶν ἀμαρτωλῶν.

Αὐτὸ τὸ μυστήριον τῆς θεϊκῆς ἀγάπης προσπάθησαν νὰ ζήσουν καὶ ὅλες οἱ μεγάλες μορφές τῆς Ἐκκλησίας μας. Γνώριζαν καλὰ πὺν χωρὶς τὴν ἀγάπη, χωρὶς περιορισμοὺς, πὺν ἀγκαλιάζει ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς ἀνθρώπους, δὲν κάνουν ἀπολύτως τίποτα. Εἶναι χαρακτηριστικὸ ἓνα περιστατικὸ, πὺν διηγοῦνται γιὰ τὸν ἅγιον Ἀντώνιον, τὸν ἥρωα αὐτὸν τῆς ἐρήμου, πὺν δὲν ἔπαυσε νὰ εἶναι καὶ ἥρωας τῆς ἀγάπης ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους.

Πληροφορεῖται ὁ μέγας αὐτὸς ἅγιος, πὺν ὑπάρχει σὴν Ἀλεξάνδρεια ἓνας μικρο-ὑποδηματοποιός, πὺν προχωρημένος ἀπὸ αὐτὸν σὴν χριστιανικὴ ζωή. Θέλει νὰ μάθει τὸ μυστικὸ του. Ξεκινάει γιὰ νὰ τὸν συναντήσει σὴν πολυθόρυβη πόλη καὶ τοῦ λέει:

«Τί κάνεις γιὰ νὰ εἶσαι τόσο προχωρημένος σὴν πνευματικὴ ζωή;

– Φτιάχνω παπούτσια, ἀποκρίνεται ἐκεῖνος.

– Δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι μόνο αὐτό, ἀπαντᾷ ὁ ἅγιος Ἀντώνιος. Ἐγὼ δὲν κάνω τίποτα ἄλλο παρὰ νὰ σκέπτομαι ἀδιάκοπα τὸν Θεό. Λοιπὸν πὺν μου, πὺν περνᾷς τὸν καιρὸ σου;

– Χωρίζω τὸ ἡμερόνυκτο σὲ τρία μέρη, λέει ὁ ὑποδηματοποιός. Ὅκτῶ ὥρες ἐργασία, ὁκτῶ ὥρες προσευχὴ καὶ ὁκτῶ ὕπνο.

– Ἐγὼ προσεύχομαι ὅλες τὶς ὥρες, ξαναλέει ὁ ἅγιος. Ἐπομένως δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι αὐτὸ τὸ μυστικὸ σου. Μήπως εἶναι ἡ φτώχεια σου;

– Τί νὰ σοῦ πῶ; Ὅ,τι κάνω μὲ τὸν χρόνον μου κάνω καὶ μὲ τὰ χρήματά μου. Τὰ χωρίζω σὲ τρία μέρη. ἓνα γιὰ μένα, ἓνα γιὰ τὴν Ἐκκλησία καὶ ἓνα γιὰ τοὺς φτωχοὺς.

– Μὰ ἐγὼ τὰ ἔχω προσφέρει ὅλα, τίποτα δὲν ἔχω κρατήσει γιὰ τὸν ἑαυτὸ μου, συνεχίζει ὁ ἅγιος Ἀντώνιος. Πρέπει, λοιπὸν, κάποιον ἄλλον νὰ εἶναι τὸ μυστικὸ σου».

Μεσολαβεῖ ἓνα διάστημα ἀπορίας καὶ ἀμνηχανίας, γιὰ τὸ μυστικὸ δὲν βρίσκεται. Ὑστερα ἡ συζήτηση προχωρεῖ, γιὰ νὰ φθάσουν σὸ κέντρο

τῆς ἀναζητήσεώς τους.

– Ζεῖς μέσα σ' αὐτὴ τὴν πόλη τῆς ἀπωλείας, τὴν Ἀλεξάνδρεια. Αὐτὸ δὲν σὲ ἐπηρεάζει σὲ τίποτα;

– Ἄ, βέβαια, ἀποκρίνεται ὁ ὑποδηματοποιός. Αὐτὸ μπορῶ νὰ πῶ μὲ ἀρρωσταίνει. Εἶπα, πὺν ξεχωρίζω ἓνα ὁκτάωρο γιὰ ὕπνο, ἀλλὰ συχνὰ δὲν κοιμᾶμαι καθόλου. Καὶ αὐτὸ μὲ κάνει ἀρρωστο, ὥστε νὰ λέω σὸν Θεό: Ἄκουσε Θεέ μου, Σὲ ἱκετεύω, ἄς κατέβω ἔστω ἐγὼ ζωντανὸς σὸν Ἄδην, ἀρκεῖ αὐτοὶ ἐδῶ οἱ ἀδελφοί μου νὰ σωθοῦν».

Ὁ ἅγιος Ἀντώνιος, προσθέτει ἡ παράδοση αὐτή, κατὰλαβε τὸ μεγάλο μυστικὸ τῆς ἀγίας ἐκείνης ψυχῆς, τὴν ὑπέριστη ἀγάπη πὺν ἔκρυβε μέσα τῆς. Ἀναχώρησε μονολογώντας: «Μάλιστα, ἐγὼ δὲν ἔχω φτάσει ἀκόμα ἐκεῖ». Ἐκεῖ πὺν βρίσκεται τὸ ἀληθινὸ ὕψος τῆς ἀρετῆς καὶ ἀγιότητος. Αὐτό, πὺν εὐχόταν καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος: Νὰ γίνῃ ἀνάθεμα ἀπὸ τὸν Χριστὸ χάριν τῶν ἀδελφῶν του.

Νὰ τὸ μυστικὸ γιὰ τὸν κάθε πιστό, πὺν ἔχει ὕψηλους πόθους καὶ μεγάλους ὀραματισμοὺς. Γιὰ ὅσους δὲν ἱκανοποιοῦνται σὲς μετριοτήτες καὶ τὰ ἡμίμετρα. Ἡ ἀγάπη δὲν εἶναι μονάχα τὸ «**πλήρωμα τοῦ νόμου**», εἶναι καὶ τὸ πλήρωμα τῆς ψυχῆς, τὸ γέμισμά τῆς ἀπὸ χαρὰ καὶ ἀνέκφραστη εὐτυχία. Ἡ ἀγάπη ἀνακεφαλαιώνει ὅλο τὸν νόμον. Καὶ ὅλος ὁ νόμος στηρίζεται πάνω σὴν ἀγάπη.

Ἄλλὰ εἶπαμε. Δὲν πρόκειται γιὰ μιὰ ὁποιαδήποτε ἀγάπη. Πρόκειται γιὰ τὴν ἀγάπη, ὅπως μᾶς τὴν παρουσίασε μὲ τὴ διδασκαλία καὶ τὴ ζωὴ του ὁ ἴδιος ὁ Χριστός. Ὁ Κύριος μᾶς ἀγάπησε «**εἰς τέλος**». Μὲ τελεία ἀγάπη καὶ μὲ ὅλη του τὴ στοργὴ μᾶς περιέβαλλε. Καὶ ἀγάπησε μὲ τέλεια ἀγάπη ποιούς; Ὅχι μονάχα τοὺς μαθητὲς του, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐχθροὺς του καὶ τοὺς διώκτες του καὶ τοὺς σταυρωτὲς του. Μὰ γι' αὐτὸ ἀκριβῶς δὲν ἦλθε σὴν γῆ καὶ ἔγινε ἄνθρωπος καὶ ὑπέμεινε τὸ τρομερὸ του μαρτύριον καὶ τὸν σταυρικὸ του θάνατο γιὰ μᾶς, πὺν μὲ τὶς ἀμαρτίες μας εἶχαμε τοποθετηθεῖ σὸ στρατόπεδο τῶν ἐχθρῶν του;

Νὰ τὸ μεγαλεῖο τῆς θεϊκῆς ἀγάπης. Νὰ θυσιάζεσαι γιὰ νὰ συγκινήσεις, νὰ συγκλονίσεις καὶ νὰ ὀδηγήσεις σὴν μετάνοια καὶ τὴ σωτηρία τοὺς ἐχθροὺς σου. Νὰ προσεύχεσαι γι' αὐτοὺς πὺν σὲ καταδιώκουν καὶ ζητοῦν τὴν ἐξόντωσή σου. Νὰ μὴν λυπᾶσαι γιὰ τὸ κακὸ πὺν γίνεται σὲ σένα ἀπὸ τὴν κακία καὶ μοχθηρία τοῦ ἐχθροῦ σου. Ἄλλὰ νὰ λυπᾶσαι καὶ νὰ πονᾷς γιὰ τὸ κακὸ πὺν γίνεται σὴν ψυχὴ ἐκείνου ἀπὸ τὴν κακία καὶ μοχθηρία του.

Αὐτὴ ἡ ἀγάπη εἶναι τὸ χαρακτηριστικὸ γνῶρισμα κάθε ἀληθινοῦ πιστοῦ. Αὐτὴ τὸν ἀναδεικνύει πραγματικὸ παιδὶ τοῦ Θεοῦ, τὸν μεταμορφώνει σὲ ἀληθινὸ μιμητὴ τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Υἱοῦ Του.

«Ἀδελφοί, ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν, ἐκ σκότους φῶς λάμπαι, ὃ ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ἢ τοῦ Θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν· ἐν παντὶ θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι, διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι, καταβαλλόμενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι, πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φα-

ΚΥΡΙΑΚΗ 20 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ ΙΒ' ΛΟΥΚΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Β' Κορ. δ' 6-15
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Λουκᾶ ιζ' 12-19

νερωθῆ. Ἄει γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῆ ἐν

τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. Ὡστε ὁ θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. Ἐχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον, ἐπίστευσα διὸ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν, εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν Κύριον Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς διὰ Ἰησοῦ ἐγερεῖ καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. Τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ».

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ

«Ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ἢ τοῦ Θεοῦ...»

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος εἶχε ἀνακαλύψει ἓνα μεγάλο μυστικό: Τὴν ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. Κοντὰ δηλαδή, στὸν Θεὸ βρῆκε δύναμη ὑπεράνθρωπη. Αὐτὴ, γέμιζε τὴν ψυχὴ του μὲ οὐράνιο φῶς καὶ τὸν ἰσχυροποιῶσε στὶς ποικίλες δυσκολίες.

Κι ἀποτελεῖ καὶ σ' αὐτό, παράδειγμα γιὰ μᾶς. Μᾶς ὑπενθυμίζει πὼς μὲ τὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ μποροῦμε νὰ ἐπιτύχουμε πάρα πολλά. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος τὰ **«πάντα ἴσχυε»** μὲ τὴ δύναμη τοῦ Κυρίου. Νὰ μερικὰ χαρακτηριστικά:

***

Α) Ἀπὸ τὸ σκοτάδι στὸ φῶς.

Πόσο ὄμορφα νιώθουμε ὅταν φεύγει τὸ σκοτάδι τῆς νύχτας καὶ ἔρχεται τὸ φῶς τῆς ἡμέρας! Ὅλα τότε κινεῖται, ζωντανεύουν. Ἡ φύση ζωηρεύει. Οἱ ἄνθρωποι χαίρονται τὴν πλάση, ἐργάζονται, δημιουργοῦν. Τὸ ἴδιο ἢ καὶ περισσότερο καὶ ἡ ψυχὴ, ὅταν ἀνατείνει μέσα της τὸ φῶς τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, ἡ δύναμη τοῦ Εὐαγγελίου. Ὁ ἀπόστολος τὸ τονίζει ἰδιαίτερα σήμερα: **«Ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμπαι, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν».**

Ὁ Θεὸς ὅταν δημιούργησε τὸν κόσμον μὲ τὸν παντοδύναμον λόγο Του, μέσα ἀπὸ τὸ χάος καὶ τὸ σκοτάδι, ἔλαμψε τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Καὶ ἄρχισε νὰ σφύζει ἡ ζωὴ καὶ ἡ κίνηση πάνω στὸν πλανήτη.

Β) Τὸ πνευματικὸ σκοτάδι.

Ὁ Θεὸς ὅμως ἐξακολουθεῖ νὰ ἐργάζεται, στὸν κόσμον τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου ποὺ βρίσκεται στὴν ἄγνοια, μέσα στὸ πνευματικὸ καὶ ἠθικὸ σκοτάδι. Ἐκεῖ φέρνει τὸ γλυκὸ καὶ λαμπερὸ φῶς τῆς χάριτος Του. Στὸ χάος καὶ στὴ σύγχυση ποὺ ἐπικρατεῖ μέσα στὶς ψυχές, ρίχνει τὸ φῶς τῆς ἀλήθειας. Στὶς καρδιές ποὺ φωλιάζουν τὰ ἔρπετὰ τῶν παθῶν, στέλνει πλούσιο τὸ φῶς Του καὶ τὰ φυγαδεύει. Ἐτσι οἱ ἄνθρωποι ποὺ ἦταν κάποτε σκότος, εἶναι τώρα **«φῶς ἐν Κυρίῳ»** (Ἐφεσ. ε' 8). Αὐτοὶ ποὺ ἦταν **«πεπληρωμένοι πάσῃ ἀδικίᾳ, πορνείᾳ, πλεονεξίᾳ, κακίᾳ, μεστοὶ φθόνου, φόνου, ἔριδος, δόλου, κακοθείας»** (Ρωμ. α' 29), τώρα εἶναι **«συμπα-**

θεῖς, φιλάδελφοι, εὐσπλαγχνοί, φιλόφρονες»

(Α' Πέτρ. γ' 8). Δὲν κάνουν πιά τὰ ἔργα τοῦ σκότους. Ἐργάζονται τὰ ἔργα τοῦ φωτός. Τὰ καλὰ, τὰ εὐάρεστα στὸν Θεὸ καὶ ὠφέλιμα στοὺς ἀνθρώπους. Ἐύπνησαν ἀπὸ τὸν ὕπνο τῆς ἁμαρτίας καὶ τώρα δραστηριοποιοῦνται στὰ ἔργα τῆς ἀρετῆς. Προϊστανται σὲ ἔργα φιλανθρωπίας, γιὰ νὰ τονώσουν, νὰ ἐνισχύσουν, νὰ παρηγορήσουν, νὰ συμπονέσουν, νὰ συμπαρασταθοῦν.

Γ) Ἀπὸ τὸ θάνατο στὴ ζωὴ.

Ἀπερίγραπτες οἱ θλίψεις, οἱ δοκιμασίες, οἱ διωγμοί, ποὺ δοκίμασε ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἅγιοι καὶ οἱ μάρτυρες τῆς Ἐκκλησίας μας. Κι ὅμως ὅλα αὐτὰ δὲν τοὺς στενοχωροῦσαν, δὲν τοὺς λύγιζαν. Τὰ ἀντιμετώπιζαν μὲ θάρρος καὶ χαρὰ, μὲ τὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ. Τὸ ἀναφέρει στὴ συνέχεια ὁ ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν: **«Ἐν παντὶ θλιβόμενοι, ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι...»** Φτάνουμε σὲ ἀδιέξοδο, χωρὶς νὰ ἀπελπιζόμαστε, συνεχίζει. Καταδιωκόμαστε ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Δὲν ἐγκαταλειπόμαστε ὅμως ἀπὸ τὸν Θεό. Φαίνεται πὼς μᾶς νικοῦν κάποτε οἱ ἐχθροὶ μας, ποτὲ ὅμως δὲ χανόμαστε. Κάθε μέρα κινδυνεύουμε νὰ πεθάνουμε. Καὶ ὅμως ζοῦμε. Κι αὐτὰ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Τὴν **«ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ»**. Αὐτὴ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς κάνει δυνατοὺς νὰ ὑπερνικοῦν τὰ ἐμπόδια, νὰ ἀνατρέπουν τὶς δυσκολίες. Αὐτὴ, νικάει ἀκόμη καὶ τὸ θάνατο.

***

Αὐτὸ ἔκανε καὶ ὁ ἅγιος Εὐθύμιος ποὺ τὸν γιορτάζουμε σήμερα. Ὀνομάστηκε μέγας, γιὰ τὸ ἔργο του ἦταν ἀληθινὰ μεγάλο. Ὁργάνωσε ὑποδειγματικὰ καὶ ἀνέδειξε πνευματικὰ κέντρα τὰ μοναστήρια στὴν Ἀρμενία καὶ στὴν Παλαιστίνη. Συστηματοποίησε τὴ χριστιανικὴ ἱεραποστολὴ ἀνάμεσα στοὺς ἀραβικοὺς πληθυσμοὺς καὶ συνετέλεσε νὰ ἐπιστρέψουν στοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας πολυάριθμοι αἱρετικοί. Γεμάτη πνευματικὴ καρποφορία καὶ ἀξιοθαύμαστη δραστηριότητα ἡ ζωὴ του, ἀπὸ τότε ποὺ ἔλαμψε τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ μέσα του.

«Ἀδελφοί, τοιοῦτος ἡμῖν ἔπρεπεν ἀρχιερεύς, ὄσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἀμαρτωλῶν καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος, ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἀμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ ἑαυτὸν ἀνενέγκας. Ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστη-

ΚΥΡΙΑΚΗ 27 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ ΙΕ΄ ΛΟΥΚΑ (ΖΑΚΧΑΙΟΥ)

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Ἐβρ. ζ΄ 26 - η΄ 2
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Λουκᾶ ιθ΄ 1-10

σιν ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν, ὁ λόγος δὲ τῆς ὀρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελει-

ωμένον. Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τῶν Ἁγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ Κύριος, καὶ οὐκ ἄνθρωπος».

Ο ΙΕΡΟΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

«Τοιοῦτος ἡμῖν ἔπρεπεν ἀρχιερεύς...»

Ἡ Ἐκκλησία μας σήμερα τιμᾷ τὴ μνήμη τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Καὶ τὸ ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα ἀπὸ τὴν πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολή, ποὺ ἀναφέρεται στὸν Ἰησοῦ Χριστό, εἶναι πολὺ ταιριαστὸ καὶ γι' αὐτόν. Ὅπως ὁ Κύριος, καὶ ὁ ἱερός Χρυσόστομος ἦταν «ὄσιος, ἄκακος, ἀμίαντος».

***

Α) Ὁσιος καὶ ἄνθρωπος προσευχῆς.

Ἡ ζωὴ του, ὅπως καὶ τὰ ἔργα του καὶ τὰ συγγράμματά του ἀποπνέουν τὸ ἄρωμα τῆς ὀσιότητος.

Ἦταν ἄνθρωπος ἀσκήσεως καὶ προσευχῆς. Πολλῆς καὶ θερμῆς προσευχῆς. Γι' αὐτὸ καὶ γράφει: «Ὅταν μιλάω γιὰ τὴν προσευχή, μὴ νομίζεις πὼς προσευχὴ εἶναι τὰ λόγια. Ἡ προσευχὴ εἶναι πόθος πρὸς τὸν Θεό, ἀγάπη ἀνέκφραστη ποὺ ἐπιτελεῖται μὲ τὴν ἐνέργεια τῆς θείας χάριτος. Αὐτὴ τὴν προσευχὴ δέχεται ὁ Θεός. Εἶναι οὐράνια τροφή ποὺ χορταίνει τὴν ψυχὴ. Καὶ ὅποιος γευθεῖ αὐτὴ τὴν τροφή ἔχει κερδίσει τὸν αἰώνιο πόθο ποὺ καίει τὴν καρδιά του σὰν ὀρμητικὴ φωτιά. Προσευχόμενος, λοιπόν, μὲ τρόπο ὑποδειγματικὸ, στόλιζε τὸν ἑαυτό σου μὲ ἐπιείκεια καὶ ταπεινότητα, λάμπρυνέ τον μὲ τὸ φῶς τῆς δικαιοσύνης, μὲ τὰ ἀγαθὰ ἔργα. Στόλιζέ τον μὲ τὴν πίστη καὶ τὴ μακροθυμία».

Β) Ἄκακος καὶ φλογερός.

Ἄλλὰ αὐτὰ ποὺ κήρυττε, πρῶτος ὁ ἴδιος τὰ ἐφάρμοζε. Εἶχε ἀντικρίσει πολλοὺς κινδύνους. Γνώρισε τὴ μανία τῶν ἐχθρῶν τοῦ Χριστοῦ, τὴ βία τῶν κακῶν ἀρχόντων, τὴν ἀποκρουστικὴ δολιότητα τῶν συκοφαντῶν.

Ἔβλεπε ὅλα αὐτὰ ὁ ἅγιος Πατέρας, ὅπως καὶ ἄλλα πολλά. Κατανοοῦσε πολὺ καθαρὰ τὴν ἐχθρότητα καὶ τὸν πόλεμο ποὺ τοῦ εἶχαν κηρύξει ἀκόμη καὶ ἐπίσκοποι τῆς Ἐκκλησίας. Γι' αὐτὸ καὶ γράφει χαρακτηριστικὰ σὲ μιὰ ἐπιστολή του: «Πλέω σὲ μία θάλασσα ὅπου ὑπάρχουν ὕφαλοι καὶ δυνατοὶ

ἄνεμοι τὴν ἀναταράζουν. Ἡ νύχτα εἶναι χωρὶς φεγγάρι. Τὸ σκοτάδι, πυκνὸ καὶ ἀδιαπέραστο. Κρημνοὶ καὶ σκόπελοι ὑπάρχουν στὴν πορεία μας. Καὶ ὅμως μέσα σ' αὐτὴ τὴν ἐπικίνδυνη ἀναστατωμένη θάλασσα, ἔχουμε τὴν αἴσθησι τῆς ἀσφαλείας. Σὰ νὰ βρισκόμαστε σὲ λιμάνι».

Γ) Ἀμίαντος. Ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ.

Καὶ μέσα στὴν ἄγρια αὐτὴ πολεμικὴ ποὺ τοῦ κάνουν οἱ ἐχθροὶ του, στέκεται βράχος ἀκλόνητος στὸ ἱερὸ καθῆκον του. Φλογερός ἀγωνιστὴς γιὰ τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ. Νὰ πῶς ἐκφράζεται: «Πές μου τί ἔχουμε νὰ φοβηθοῦμε; Ζωὴ γιὰ μένα εἶναι ὁ Χριστός. Μὰ κι ἂν πε-

θάνω κέρδος θὰ ἔχω. Μήπως φοβόμαστε τὴν ἐξορία; Στὸν Κύριο ἀνήκει ὅλη ἡ γῆ κι ὅ,τι εἶναι ἐπάνω της. Ἀλλὰ μήπως φοβόμαστε τὴ δήμευση τῆς περιουσίας; Τίποτα δὲν φέραμε στὸν κόσμο, κι οὔτε νὰ πάρουμε τίποτα μπορούμε. Δὲν φοβοῦμαι τὴ φτώχεια. Δὲν ἐπιθυμῶ τὰ πλούτη. Δὲν φοβοῦμαι τὸ θάνατο... Γι' αὐτὸ καὶ τώρα σᾶς παρακαλῶ καὶ ὑπενθυμίζω στὴν ἀγάπη σας νὰ ἔχετε θάρρος. Ὁ Χριστὸς εἶναι μαζί μου. Ποιὸν ἔχω νὰ φοβηθῶ;»

***

Ὅλα αὐτὰ φαίνονται περισσότερο χαρακτηριστικὰ ἀπὸ τὴν ἡρωϊκὴ στάση του ἀπέναντι στοὺς ἐχθρούς του. Τὰ κείμενα ποὺ μᾶς ἄφησε γιὰ τὸ θέμα αὐτό, εἶναι ἀπὸ τὰ πιὸ καταπληκτικά. Νὰ κάτι ἀπὸ αὐτά: «Ἀγάπα τὸν ἐχθρό σου. Αὐτὸ θὰ ὠφελήσει ὄχι ἐκεῖνον ἀλλὰ ἐσένα. Γιατὶ θὰ σὲ κάνει ὅμοιο μὲ τὸν Θεό. Ἐκεῖνος ἀπὸ τὴν ἀγάπη σου, ἂν δὲν θέλει δὲν κερδίζει τίποτε σπουδαῖο. Ἐνῶ ἐσὺ ἀγαπώντας τον, γίνεσαι ὅμοιος μὲ τὸν Θεό! Βλέπεις ὅτι δὲν ὠφελεῖς ἐκεῖνον, ἀλλὰ τὸν ἑαυτό σου; Ἐσὺ λαμβάνεις τὸ ἔπαθλο. Ὅχι ἐκεῖνος.

«Ὡστε, λοιπόν, τὸ ὅτι εἶναι ὁ ἄλλος κακός, ποὺ προβάλλουμε σὰν αἰτία γιὰ νὰ μὴν τὸν ἀγαπᾶμε, αὐτὸ ἀκριβῶς εἶναι αἰτία γιὰ νὰ τὸν ἀγαπᾶμε...».

Εὐσεβοφανῆς μυθοπλασία

Ὁ κίνδυνος εἶναι ὀρατὸς γιὰ ὅλους μας. Εὐκόλα ξεφεύγουμε ἀπὸ τὴν οὐσία τῆς πνευματικῆς ζωῆς καὶ καταφεύγουμε σὲ περιέργια θρησκευτικὰ σχήματα καὶ προσχήματα. Ἀποφεύγουμε τὸν **«καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως»**, ποὺ φυσικὰ κοστίζει σὲ κόπο καὶ θυσίες καὶ ἀσχολούμαστε μὲ **«γενεαλογίες»** ἢ μύθους μὲ θρησκευτικὸ ἐπίχρισμα. Ἀπὸ ἐδῶ, δυστυχῶς, ξεκινοῦν ἢ καταλήγουν καὶ διάφορες αἱρέσεις. Ἀσχολοῦνται μὲ διδασκαλίες ποὺ **«κνήθουν τὴν ἀκοὴν»** καὶ ἱκανοποιοῦν μιὰ παιδαριώδη φιλοπεριέργεια γιὰ ἐσχατολογικὰ ἢ μεταφυσικὰ προβλήματα. Σ' αὐτὰ δίνουν μὲ προχειρότητα ἀπαντήσεις θρησκοληπτικῆς φαντασίας, κατάλληλες μονάχα γιὰ νηπιακὰ πνεύματα. Τὸ ἀνησυχητικὸ εἶναι ὅτι ἡ εὐσεβοφανῆς μυθοπλασία πιάνει, ἀκριβῶς γιὰ τὴν ὑπάρχει ἄγνοια τοῦ περιεχομένου τῆς πίστεως.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐπισημαίνει τὸν κίνδυνο καὶ προειδοποιεῖ τοὺς πιστοὺς νὰ εἶναι προσεκτικοί. **«Μηδεὶς ἡμᾶς καταβραβεύετω θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ μὴ ἐώρακεν ἐμβατεύων, εἰκῆ φυσιοῦμενος ὑπὸ τοῦ νοῦς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ»** (Κολασ. β' 18). Μὴν πέφτετε θύματα καὶ μὴν παρασύρεσθε ἀπὸ φαντασιόπληκτους ἀνθρώπους ποὺ νομίζουν πῶς μὲ τὶς ὀπτασίες τους εἰσχωροῦν καὶ ἐξερευνοῦν τὰ μυστικά τοῦ ἀόρατου πνευματικοῦ κόσμου. Εἶναι φαινομενικὰ ταπεινοί, στὴν πραγματικότητα ὅμως φουσκωμένοι ἀπὸ ἐγωισμό καὶ αὐτοπεποίθηση γιὰ τὶς δῆθεν χαρισματικές τους ἱκανότητες. Κινδυνεύετε νὰ χάσετε τὸ βραβεῖο τῆς ἄνω κλήσης, τῆς ὀρθῆς πίστεως.

Πόση, ἀλήθεια, ἡ διαφορὰ ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς καὶ σὶς καθαρὲς ἀπαντήσεις τῆς Ἁγίας Γραφῆς! Πολλὲς φορὲς τέθηκαν ἐρωτήματα φιλοπεριέργειας στὸν Κύριό μας. Ποτὲ ὅμως δὲν

ἀπάντησε σὲ ἀνώφελα ἢ παγιδευτικὰ ἐρωτήματα. Σκοπὸς Του δὲν ἦταν νὰ ἱκανοποιήσει ἀνώφελες φιλοπεριέργειες, ἀλλὰ νὰ ὀδηγήσει τοὺς ἀνθρώπους στὴ σωτηρία.

Ἄς θυμηθοῦμε μιὰ χαρακτηριστικὴ περίπτωση. Σημειώνει ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς: **«Εἶπέ τις αὐτῷ· Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι;»** (1γ' 23). Ἄραγε εἶναι λίγοι αὐτοὶ ποὺ σώζονται; Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἤθελε νὰ μάθει ἂν εἶναι λίγοι ἢ πολλοὶ αὐτοὶ ποὺ θὰ σωθοῦν. Ἄντὶ νὰ προβληματισθεῖ γιὰ τὴ δική του προσωπικὴ σωτηρία, ἀσχολεῖται μὲ τοὺς ἄλλους. Μιὰ ἐρώτηση ποὺ ἔχει ἓνα στεῖρο ἐνδιαφέρον γιὰ τὸ μέλλον καὶ ἀφήνει νὰ τοῦ φύγει τὸ παρόν. Ἄν οἱ σωζόμενοι εἶναι λίγοι ἢ πολλοὶ δὲν εἶναι ὑπόθεση δική του. Ἀνήκει ἀποκλειστικὰ στὴ δικαιοδοσία τοῦ Θεοῦ. Αὐτοῦς, λοιπόν, τοὺς αὐτοχειροτόνητους ἀποκρυπτογράφους τῶν σχεδίων τοῦ Θεοῦ ποὺ ἀναζητοῦν ὄχι τὴν προσωπική τους σωτηρία, ἀλλὰ **«γενεαλογίας καὶ ἔρεις καὶ μάχας νομικὰς»** (Τίτ. γ' 9), ἀποδοκιμάζει ἡ Ἁγία Γραφή.

Ἀνώριμοι ἄνθρωποι, δεισιδαίμονες, πλανεμένοι ὡς πρὸς τὴν πίστη, συχνὰ περιδεεῖς, κάνουν τὴν χριστιανικὴ πίστη ὑπόθεση μελλοντολογίας γιὰ τὸ τέλος τοῦ κόσμου. Τὴν θρησκεία τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἐλευθερίας, τὴν μεταβάλλουν σὲ θρησκεία φόβου καὶ φοβίας. Μυθολογοῦν γιὰ τὸ πόσοι καὶ ποιοὶ θὰ πᾶνε στὴν κόλαση ἢ στὸν παράδεισο,

ταξινομοῦν ἀνάλογα μὲ τὶς δικές τους ἐκτιμήσεις τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀφήνουν νὰ τοὺς φύγει ἢ οὐσία τοῦ χριστιανικοῦ μηνύματος: Ἡ ἀγάπη, ὁ πνευματικὸς ἀγῶνας, ἡ συνεπὴς χριστιανικὴ ζωὴ, ἡ μετάνοια, ἡ ἐσωτερικὴ ἀλλαγὴ. Αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ἀπάντηση ἔδωσε ὁ Χριστὸς: Ρωτᾶς **«εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι;»** **«Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν»** (1γ' 24). Ἐκεῖνος ζητοῦσε τὸ «πόσοι» καὶ ὁ Ἰησοῦς τοῦ λέει τὸ «πῶς». Πῶς πετυχαίνεται ἡ σωτηρία. Ὅταν ὑπάρχει πνευματικὸς ἀγῶνας, τότε οἱ σωζόμενοι εἶναι πολλοί. Ὅταν δὲν ὑπάρχει τότε ὅλες οἱ θρησκευτικὲς συζητήσεις εἶναι ἀνώφελες.

Ὅχι, λοιπόν, ἄκαρπες θρησκευτικὲς φιλοπεριέργειες. Ἀποτελοῦν ἐκτροπὴ γιὰ τοὺς πιστοὺς. Γι' αὐτὸ καὶ σὲ ἄλλῃ περίπτωση ὁ Κύριος, γιὰ νὰ ἐπαναφέρει στὴν τάξη τοὺς μαθητὲς Του, τοὺς εἶπε: **«Οὐχ ὑμῶν ἐστὶ γινῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ Πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ»** (Πράξ. α' 7). Δὲν εἶναι, δηλαδή, δική σας δουλειὰ νὰ γνωρίζετε τὰ χρόνια ἢ τοὺς ὀρισμένους καιροὺς, τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς ἔχει κρατήσει στὴ δική Του ἐξουσία. Χρέος σας ἐπομένως εἶναι ὄχι νὰ περιεργάζεσθε τὰ ἀπόρρητα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ νὰ ἐργάζεσθε καὶ νὰ ἀγωνίζεσθε, γιὰ νὰ τὰ κατακτήσετε.

ZQH

Ὁρθόδοξον Χριστιανικὸν Περιοδικόν.

Ὁργανον Ἀδελφότητος Θεολόγων ἢ «ZQH»

Κυκλοφορεῖ κάθε μῆνα.

Ἐκδότης: Ἀδελφότης Θεολόγων ἢ «ZQH» Σ.Α., Ἴπποκράτους 189, 114 72 Ἀθῆναι.

Τηλ.: 210 64 28 331, FAX: 210 64 63 606.

Διευθυντὴς Συντάξεως: Γεώργιος Β. Μελέτης, Ἴπποκράτους 189, 114 72 Ἀθῆναι.

Ἐκτύπωση: «Λυχνία Α.Ε.», Ἀνδραβίδας 7, 136 71 Χαμόμυλο - Ἀχαρνῶν.

Τηλ.: 210 3410436, FAX: 210 3425967, www.lyhnia.gr

ΚΩΔΙΚΟΣ: 01 1290

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: 10 €

Ἀποστέλλεται μὲ ἐπιταγὴ ἢ εἰς γραμματόσημα εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Περιοδικοῦ:

Ἴπποκράτους 189, 114 72 ΑΘΗΝΑΙ ἢ καταβάλλεται εἰς τὰ Βιβλιοπωλεῖα μας.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΣ) Γιὰ ὅλες τὶς χώρες: 25 € Κύπρος: 15 €

Θεραπείη ἢ ψυχανάλυση;

Α΄

Οἱ ἀσυνήθιστες θεωρίες τοῦ πατέρα τῆς ψυχανάλυσεως Ζίγκμουντ Φρόϊντ προκάλεσαν πολὺ θόρυβο, ἀλλὰ καὶ ἐρωτηματικά. Ὅπως εἶναι γνωστὸ χρησιμοποίησε τὸν ψυχαναλυτικὸ καναπέ, ἐνθαρρύνοντας τοὺς ἀσθενεῖς του νὰ ἐκφράσουν τὶς φαινομενικὰ ἄσχετες, συνειρμικὲς τοὺς σκέψεις, προκειμένου νὰ φέρουν στὴν ἐπιφάνεια τραυματικὰ συμβάντα τοῦ παρελθόντος. Ἐχουν κάποια βάση ἐπιστημονικὴ οἱ θεωρίες του; Ἐμεῖς δεχόμαστε τὴν ψυχανάλυση; Ἡ ψυχανάλυση μπορεῖ νὰ ἀντικαταστήσει τὴν ἐξομολόγηση;

Ἄς ἀρχίσουμε ἀπὸ τὸ τελευταῖο ἐρώτημα. Ἡ ψυχανάλυση δὲν εἶναι πανάκεια ποὺ θεραπεύει τὸ καθετί. Μπορεῖ νὰ ἔχει τὴ θέση της γιὰ ὀρισμένες περιπτώσεις. Εἶναι ὅμως λάθος νὰ συγκρίνεται ἢ νὰ ἀντιπαράκειται μὲ τὴν ἐξομολόγηση. Ἡ μία εἶναι ἀνθρώπινη ἐπιστημονικὴ μέθοδος. Ἡ ἄλλη εἶναι μυστήριον ἱερό. Ξεφεύγει ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα μέτρα καὶ μᾶς βάζει στὸ δρόμο τῆς χάριτος, κάτω ἀπὸ τὸ στοργικὸ βλέμμα τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας μᾶς προσφέρουν ἀληθινὴ εἰρήνη καὶ ψυχικὴ ἡρεμία, γιὰ τὴν μᾶς ἀπαλλάσσουν ἀπὸ τὸ πιεστικὸ βάρος τῆς ἐνοχῆς, τῆς ἀμαρτίας, ἀπὸ τὴν πρώτη αἰτία τῆς ἀνθρώπινης κακοδαιμονίας. Ὁ ἴδιος ὁ Φρόϊντ γράφει στοὺς «στοχασμούς» του: «Πιστεύω πὼς ἡ ψυχανάλυση εἶναι τὸ τρίτον ἀπὸ τὰ δυσχερέστατα ἐκεῖνα ἐπαγγέλματα, ὅπου εἶναι κανεὶς ἀπὸ πρὶν βέβαιος, ὅτι θὰ ἀποτύχει...»

Τὸ ἰταλικὸ περιοδικὸ «Κίνγκ» προλογίζοντας μεγάλην ἔρευνά του γιὰ τὴν ψυχανάλυση παρατηροῦσε: «Υπάρχουν οἱ κλασικοὶ ψυχαναλυτὲς καὶ πρῶτος ἀπὸ ὅλους ὁ Φρόϊντ. Υπάρχουν ὅμως δυστυχῶς καὶ οἱ ἐπίγονοί τους. Σήμερα ἡ ψυχανάλυση ἔχει μετατραπῆ ἀπὸ ὄργανο θεραπείας, γνώσεως καὶ ἀπελευθερώσεως, σὲ ἓνα νέο ναρκωτικὸ ποὺ ἀπενοχοποιεῖ τὸ ἄτομον, δικαιολογεῖ τὰ πάντα καὶ λύνει τὰ πάντα. Εἴμαστε ἀντίθετοι στὸν πειρασμὸ νὰ χρησιμοποιοῦμε τὴν ψυχανάλυση, γιὰ νὰ ἐρμηνεύουμε τὸν κόσμον ὀλόκληρον. Ἀντίθετοι στὸν βεντετισμὸ τῶν θεραπειῶν, ἀντίθετοι στὶς χρήσεις καὶ τὶς καταχρήσεις τῆς σκέψεως τοῦ Φρόϊντ, ἀντίθετοι στὸν ναρκισσισμὸ τῶν ἀσθενῶν. Εἴμαστε ἀντίθετοι στοὺς «πειρατὲς τοῦ εἶναι».

Ὅταν ὁ Φρόϊντ καὶ οἱ ὄπαδοί του μιᾶνε ἔτσι τί νὰ προσθέσουμε ἐμεῖς; Τὸ πρόβλημα τῆς ἐνοχῆς μὲ ὅλα τὰ ἐπακόλουθά του, δὲν εἶναι παρὰ ἀποτέλεσμα τῆς ἀμαρτίας καὶ τῆς ἀτακτοποίητης συνειδήσεως. Καὶ ἡ συνείδηση δὲν γαλινεύει μὲ γιαιτροσόφια καὶ ἀνθρώπινες προσταγές. Θέλει τὸ φίλημα τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Πατέρα, τὴ συμφιλίωση μὲ τὸν οὐρανόν. Καὶ αὐτὸ ἐπιτυγχάνεται μόνον μὲ τὴν μετάνοια καὶ τὴν εἰλικρινὴ ἐξομολόγηση.

Ἐνα ἔργο τοῦ Γάλλου ψυχαναλυτῆ Ἐσνὰρ ἔχει τὸν τίτλον: «Τὸ σύμπαν ἀσθενεῖ ἀπὸ ἐνοχῆ». Τίτλος ἐκφραστικὸς ποὺ δείχνει τὶς τεράστιες διαστάσεις ποὺ ἔχει πάρει στὶς ἡμέρες μας τὸ αἶσθημα τῆς ἐνοχῆς. Βεβαίως τὸ αἶσθημα τῆς ἐνοχῆς εἶναι κάτι οὐσιαστικότερον καὶ ἀπὸ τὴν σωστὴ τοποθέτηση καὶ ἀντιμετώπισή του ἐξαρτᾶται σὲ μεγάλο βαθμὸ ἡ ψυχοσωματικὴ μας ὑγεία καὶ ἰσορροπία. Ἀρκεῖ νὰ ἀποτελεῖ τὴν ἀφετηρία γιὰ τὴν ἀναζήτησιν τῆς λυτρώσεως καὶ τὴν ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὴν τυραννία του. Δὲν χρειάζονται οὔτε φοβίες, ἀλλὰ οὔτε καὶ στρουθοκαμπλικὲς ὑπεκφυγές. Ὅλα αὐτὰ ἐπιτείνουν τὸ ψυχόδραμα τοῦ ἀνήσυχου σύγχρονου ἀνθρώπου.

Ὅπως ἐπισημαίνει ὁ διάσημος ψυχίατρος Μαίντερ «τὸ πρόβλημα τῆς ἐνοχῆς καθ' ἑαυτὸ δὲν εἶναι φύσεως ψυχολογικῆς οὔτε ἐπιστημονικῆς... εἶναι κυρίως πρόβλημα ἠθικὸ καὶ πνευματικόν» καὶ ἐπομένως ἔτσι πρέπει νὰ ἀντιμετωπίζεται. Κάθε ἄλλη μονομερὴς ἀντιμετώπισή του εἶναι ἄρνηση καὶ ὑπεκφυγή, ἓνα «ἄλλοθι» ποὺ τὸ περιπλέκει καὶ τὸ ἐπιδεινώνει. Ἀκόμα καὶ ὁ ὑλιστὴς ψυχίατρος Στέκελ, ὕστερα ἀπὸ πολλὰ παρατηρήσεις καὶ μελέτες, ἀναγκάζεται νὰ καταλήξει στὸ συμπέρασμα, ὅτι «συμφυῆς πρὸς τὴν ἀνθρώπινον ζωὴν ὑπάρχει ὁ ἠθικὸς νόμος καὶ ἡ συνείδηση». Γι' αὐτὸ καὶ πολλὰ ψυχονευρώσεις τὶς χαρακτηρίζει ὡς «ἀσθένειες τῆς συνειδήσεως».

Ἔρχεται, λοιπόν, ἡ ἴδια ἡ ψυχιατρικὴ νὰ μᾶς πεῖ, πὼς ἡ λύση γιὰ τὴν ἐσωτερικὴ τακτοποίηση καὶ εἰρήνευση τῆς ψυχῆς, ξεπερνάει τὰ δικά της περιορισμένα μέτρα. Χρειάζεται ὁ ὑπερφυσικὸς παράγοντας. Χρειάζεται ἡ μυστηριακὴ ζωὴ. «Ἡ ὁμολογία τῶν ἀμαρτιῶν ἢ καλύτερα ἡ ἐξομολόγηση ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ παρουσία ἐνὸς μάρτυρος, εἶναι πράξη κατ' ἐξοχὴν ρωμαλέα» ὑπογραμμίζει πάλι ὁ ψυχίατρος Μαίντερ.

Παράλληλα εἶναι ἀναγκαῖα ἡ πνευματικὴ τροφοδοσία. Ὁ στενὸς σύνδεσμος μὲ τὸν Σωτῆρα καὶ Λυτρωτῆ. Εἶναι ὁλος ἀγάπη καὶ κατανόηση. «**Δύναται συμπαθεῖσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν**» (Εβρ. δ' 15). Ἀμέριστη ἡ συμπάθειά Του στὶς ἠθικὰς καὶ φυσικὰς ἀδυναμίας μας. Ἐλᾶτε κοντά μου ἐπαναλαμβάνει συνεχῶς καὶ ἐγὼ θὰ σᾶς ξεκουράσω, θὰ σᾶς ἀπαλλάξω ἀπὸ τὸ βαρὺ φορτίον τῆς ἀμαρτίας. Ὁ φόβος καὶ οἱ φοβίες δὲν ἔχουν καμιά θέση στὴν ψυχὴ σας. Ἡ ἀγάπη «**ἔξω βάλλει τὸν φόβον**» (Α΄ Ἰωάν. δ' 18). Ἡ Ἐκκλησία ποὺ Ἐγὼ ἱδρυσά καὶ θεμελίωσα δὲν εἶναι δικαστήριον. Εἶναι ἰατρεῖον, θεραπευτήριον. Εἶναι χορηγὸς εἰρήνης καὶ χαρᾶς. Τῆς εἰρήνης τοῦ Θεοῦ, τῆς μόνης ἱκανῆς νὰ φρουρεῖ τὴν καρδιὰ καὶ νὰ γαλινεύει τὴ συνείδηση.

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΟΛΕΜΟΥΜΕΝΗ ΝΙΚΑ

Τὰ γεγονότα πού συμβαίνουν τὶς ἡμέρες αὐτές, μὲ ἀφορμὴ τὴν ἀναθεώρηση τοῦ Συντάγματος, καὶ προκαλοῦν τὴν εὐαισθησία τοῦ ὀρθόδοξου ἑλληνικοῦ λαοῦ δὲν εἶναι μόνο σημερινά. Οὔτε πρέπει νὰ τὰ δοῦμε μέσα ἀπὸ τὸ στενὸ πρίσμα μιᾶς ἀπλῆς ἀντιπαράθεσης ἢ διαμάχης ἀνάμεσα στὸ κράτος καὶ τὴν Ἐκκλησία. Βρισκόμαστε σὲ μιὰ πολεμικὴ ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ γενικότερα. Γνωστοὶ ἀρνητὲς τῆς πίστεως ἢ ἄθεοι ἔχουν ἀποδυθεῖ σὲ μιὰ ἐνορχηστρωμένη παραπληροφόρηση, διαστρέβλωση τῶν γεγονότων, τῆς ἱστορικῆς ἀλήθειας, τῶν πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν ἀξιών. Σὲ τελευταία ἀνάλυση πρόκειται γιὰ τὴ διαρκὴ πάλιν ἀνάμεσα σὲ δύο κόσμους: Στὸν κόσμο τῆς πνευματικῆς ἀλλοτρίωσης πού ἐπιδιώκει τὴν ἀθρησκοποίηση τῆς κοινωνίας καὶ στὸν κόσμο τῆς ἐλευθερίας, **«ἢ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσεν»** (Γαλάτ. ε' 1).

«ΕΞΗΛΘΕ ΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΙΝΑ ΝΙΚΗΣΗ»

Αὐτὴ εἶναι ἡ πραγματικότητα, κρίσιμη καὶ ἀποφασιστικὴ. Ὅμως οἱ πιστοί, σὲ τέτοιες δύσκολες περιόδους, καθόλου δὲν πρέπει νὰ πανικοβάλλονται. Ἡ ἀλήθεια τοῦ Εὐαγγελίου, ὁ Θεάνθρωπος Κύριος μας, ὁ Ἰησοῦς Χριστός, **«ἐξῆλθε νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ»** (Ἀποκάλ. στ' 2). Φαινομενικὸς ὁ θρίαμβος τῆς αὐθαιρεσίας, ἡ ἀνατροπὴ ἀρχῶν καὶ ἀξιών, ἡ περιθωριοποίηση τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ μᾶς στέλνει διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἓνα μήνυμα. Καὶ τὸ μήνυμα αὐτὸ μᾶς λέει, πὼς δὲν εἴμαστε εὐκόλα θύματα ὁποιοῦδήποτε διώκτη. Ἡ ζωὴ μας καὶ ἡ πορεία μας ἔχει μεγάλο σκοπὸ καὶ προορισμὸ μέσα στὸν κόσμο.

Ἔτσι γιὰ τοὺς πιστοὺς, μάλιστα σὲ ἐποχές, ὅπως ἡ σημερινή, κρίσιμες γιὰ τὴν Ἐκκλησία, γιὰ τὰ ἔθνη, γιὰ τὴ νεολαία ἰδιαίτερα, ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ, ὅσο καὶ ἂν φαίνεται νὰ ἀδρανεῖ, δὲν παύει νὰ ἐπαγρυπνεῖ. Τὸ σχέδιο τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ ματαιώσουν ὅλες οἱ ἀντίθεες δυνάμεις. Τὸ σκάφος τῆς Ἐκκλησίας, μᾶς λέει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ἀντιμετωπίζει θύελλες καὶ τρικυμίες, ἀλλὰ δὲν ναυαγεῖ. Καὶ τὸ γεγονὸς αὐτὸ ἀποτελεῖ ἀδιαμφισβήτητη ἱστορικὴ ἀλήθεια.

«Πόσοι ἐπολέμησαν τὴν Ἐκκλησίαν καὶ οἱ πολεμήσαντες ἀπώλοντο (χάθηκαν). Αὐτὴ δὲ ὑπὲρ τὸν οὐρανὸν ἀναβέβηκε. Τοιοῦτον ἔχει μέγεθος ἡ Ἐκκλησία· πολεμουμένη νικᾷ· ἐπιβουλενομένη περιγίνεται (ὑπερισχύει)· ὑβριζομένη λαμπροτέρα καθίσταται· δέχεται τραύματα καὶ οὐ καταπίπτει ὑπὸ τῶν ἐλκῶν (μένει ἀλύγιστη)· κλυδωνίζεται, ἀλλ' οὐ καταποντίζεται· κειμάζεται, ἀλλὰ ναυάγιον οὐχ ὑπομένει· παλαίει, ἀλλ' οὐχ ἠττᾶται· πνικτεύει, ἀλλ' οὐ νικᾶται». Πάντοτε ἀνίκητη στὶς θύελλες καὶ στὶς τρικυμίες.

Πόσοι πολέμησαν τὴν Ἐκκλησία; Ἀναρίθμητοι. Καὶ ὅμως τὸ ἔργο αὐτὸ θὰ ἀντέξει καὶ θὰ κατακτήσει τελικὰ ὅλον τὸν κόσμο, γιὰ νὰ σαλπίζει, ὅτι δὲν εἶναι ἔργο ἀνθρώπινο ἀλλὰ θεϊκό. Γι' αὐτὸ καὶ πάλι ὁ ἱερός Χρυσόστομος λέει στὸν κάθε διώκτη: Εἶναι σκληρὸ γιὰ σένα νὰ κλωτσᾷς στὰ καρφιά. Δὲν λυγίζεις τὰ καρφιά, τὰ πόδια σου ματώνεις.

Η ΕΛΛΑΔΑ ΔΙΩΧΝΕΙ ΤΑ ΤΑΛΕΝΤΑ ΤΗΣ

«Ἡ Ἑλλάδα διώχνει τὰ ταλέντα τῆς». Ἐπιδεινώθηκε καὶ ἄλλο ἢ θέση τῆς χώρας μας στὸν σχετικὸ παγκόσμιο δείκτη. Βρίσκεται δυστυχῶς τὰ τελευταῖα χρόνια ἀντιμέτωπη μὲ ἓνα μεγάλο ἔλλειμμα, αὐτὸ τῶν ταλέντων. Μάλιστα ὅσο περνοῦν τὰ χρόνια, ἡ κατάσταση σύμφωνα μὲ τὴν τελευταία ἔκθεση τοῦ IMD (Institute for Management Development) ἐπιδεινώνεται μὲ τὴν Ἑλλάδα νὰ ὑποχωρεῖ περαιτέρω ὡς πρὸς τὴν παγκόσμια κατάταξη, στὴν 44η θέση ἀπὸ τὴν 41η πέρυσι, σὲ ὅτι ἀφορᾷ τὴ δυνατότητα τόσο διατήρησης τῶν καλύτερων μυαλῶν στὴ χώρα ὅσο καὶ τῆς προσέλκυσης ἄλλων ἀπὸ τὸ ἐξωτερικό... Σὲ σύνολο λοιπὸν 63 χωρῶν πού ἐξετάζει ἡ ἔκθεση «IMD Talent Ranking 2018», ἡ Ἑλλάδα φέτος συγκεντρώνει γενικὴ βαθμολογία 54, 98 μὲ ἄριστα τὸ 100, ὑποχωρώντας κατὰ τρεῖς θέσεις σὲ σύγκριση μὲ τὴν ἔκθεση τοῦ 2017. Αὐτὴ μάλιστα εἶναι ἡ Ἑλλάδα ἀπὸ τὸ 2014 ὅποτε ξεκίνησε νὰ καταρτίζεται ἡ συγκεκριμένη ἔκθεση ἀπὸ τὸ IMD («Καθημερινὴ» 21.11.2018). Καὶ νὰ σκεφθεῖ κανεὶς, πὼς ἡ Πατρίδα μας διαθέτει ἴσως τὶς καλύτερες ἐκπαιδευμένες γενεές, οἱ γονεῖς τοὺς ἐπενδύουν πολλὰ στὴν ἐκπαίδευση τῶν παιδιῶν τοὺς καὶ τώρα πού εἶναι ἔτοιμα νὰ ἐργασθοῦν ἡ κοινωνία τοὺς λέει: Δὲν ὑπάρχει θέση γιὰ σᾶς. Δυστυχῶς, ὅπως ἐλέχθη, **«ἐνῶ ἔχουμε ἐμπλακεῖ σὲ προκλητικὰ ἀσαφεῖς καὶ ἀτελέσφορες συζητήσεις, μπροστὰ στὰ μάτια μας χάνονται οἱ πραγματικὲς δυνάμεις τῆς χώρας, οἱ νέοι καὶ χαρισματικοὶ ἄνθρωποι, φεύγουν γιὰτὸν δὲν ἀντέχουν τὴν ἀλαζονεία τῆς τοπικῆς μετριοκρατίας».**

«ΠΑΡΚΑΡΙΣΜΕΝΑ» ΣΕ ΜΙΑ ΟΘΟΝΗ

«Υπάρχουν φορὲς πού γυρίζω ἀπὸ τὸ σχολεῖο καὶ πάω κατευθεῖαν στὸ δωμάτιό μου. Γιατί; Μπαίνω σὲ ἓνα σπῆτι ναρκοπέδιο. Φωνές, κακό. Μία οἱ γονεῖς μου μεταξύ τους, μία ὁ ἀδελφός μου μὲ τὸν πατέρα μου. Θέλω τὴν ἡσυχία μου, τὴ σιωπὴ μου, κλείνομαι μὲ τὶς ὥρες στὸ δωμάτιό μου. Βλέπω ταινίες, παίζω παιχνίδια, μιλάω μὲ φίλους στὸ Facebook, ἀκούω μουσικὴ. Βάζω τὰ ἀκουστικά μου καὶ δημιουργῶ τὸν μικρόκοσμό μου, ἐκεῖ πού ἔχω τὴν ἡσυχία μου, ἐκεῖ πού ὀρίζω ἐγὼ τὴ ζωὴ μου...» Πρόκειται γιὰ ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴ μαρτυρία μιᾶς ἔφηβης, τῆς 15χρονης Εὐας, ὅπως παρουσιάστηκε στὴν ὄγδοη Ἡμερίδα Ψηφιακῆς Παιδείας καὶ Συνεχιζόμενης Ἐκπαίδευσης γιὰ τὴν ὀρθὴ χρῆση τεχνολογιῶν ἀπὸ τὰ παιδιά καὶ τοὺς ἐφήβους. Ἡ ἡμερίδα διοργανώθηκε ἀπὸ τὴ Μονάδα Ἐφηβικῆς Ὑγείας (ΜΕΥ) τοῦ Νοσοκομείου Παίδων Π. καὶ Α. Κυριακοῦ καὶ τὸν Ἐπιστημονικὸ Ὄργανισμὸ «Μαζὶ γιὰ τὴν Ἐφηβικὴ Ὑγεία». Ἀποκαλυπτικὰ τὰ στοιχεῖα πού παρουσιάστηκαν στὴν ἡμερίδα καὶ ἀφοροῦν ἔρευνα σὲ ἐφήβους ἡλικίας 14-17 ἐτῶν: Τὸ 20% ἔχει δεχθεῖ διαδικτυακὸ μπούλινγκ, τὸ 13% ἐμφανίζει συμπτώματα ἐξάρτησης, τὸ 20% ἔχει συνδεθεῖ στὸ Διαδίκτυο σὲ ἰστότοπους μὲ ἐντελῶς ἀκατάλληλο περιεχόμενο, ἐνῶ τὸ 60% ἐπικοινωνεῖ στὸ Διαδίκτυο μὲ ἄτομα πού δὲν γνωρίζει ἐκτὸς Ἰντερνέτ.

